

9 Mittarfiit allat

Silaannakkut assartuussinerup aaqqissuussaanera, mittarfiit inissisimaffii pisinnaasallu arlalinnik unammilligassartaqarput ajornartorsiutitaqarlutillu. Ajornartorsiuteqarnermut timmisartoqarfiit mittarfiisa qanoq angitiginissaannut atasuuvoq. Timmisartut qanoq ittut mittarfinnut pineqartunut timmisartuussinnaanissaat pingaaruteqarpoq, taamaattumillu ajornartorsiutit aamma silaannakkut angallassinierup aaqqissuussaaneranut pingaarnermut, atortullu qanoq ittut atorneqarnissaannut atasuullutik.

Unammilligassat ajornartorsiutillu

Ullumikkut mittarfiit arlallit 799 meterinik takissuseqarput: Sisimiut, Aasiaat, Upernavik, Maniitsoq aamma Paamiut. Taakku saniatigut Qaanaaq aamma Qaarsut ujaraaqpanik qallikkanik 900 meterinik mittarfeqarput. Mittarfiit pingaartumik timmisartut Dash 7-it atorlugit sullinneqarput. Air Greenlandimilli paasissutissat naapertorlugit timmisartut taakku siunissami atorunnaarsikkiartuaarneqartussaapput, Dash 8-nillu taarsersorneqartussaallutik. Air Greenland maannamut timmisartunik Dash 8-200-nik nutaanik marlunnik pisisimavoq. Kisiannili timmisartunut taakkununga – timmisartunullu allanut niuerfimmi pissarsiarineqarsinnaasunut, minnerpaamik timmisartut Dash 7-itut pisinnaasalinut – mittarfiit takinerusunissaat pisariaqarpoq, taamaattumillu atorunnaarsitsiartuaarnermi mittarfiit 1199 m-inut tallineqarnissaat pisariaqartinneqalersinnaavoq. Ajornartorsiut taanna immikkoortoq 9.1-imi nassuiaatigineqarpoq.

Illoqarfiit nunaqarfiillu arlallit mittarfeqannginnamik, taamaattumillu timmisartumik sullinneqarsinnaannginnamik ullumikkut qulimiguullit atorlugit sullinneqarput. Qulimiguulinnik angallassineq silaannakkut angallassinermi akisuujuvoq. Timmisartunik minnernik¹⁵⁶ ingerlatsinikkut akikinnerusunik, kisiannili mittarfinnik nalinginnaasutut taaneqartartunik sananissamut pisariaqartitsiviusunik peqarpoq¹⁵⁷. Immikkoortoq 7.6-imi Nanortalimmi mittarfimmik nalinginnaasumik taamaattumik sananerup, taamaallunilu timmisartunik minnernik qulimiguulinnut taarsiullugu atuisinnaalernerup sunniutissai pillugit misissueqqissaarneq ingerlanneqarpoq. Nanortalimmi mittarfimmik nalinginnaasumik sananissaq *kisimi isiginiarneqassappat*, tamanna inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaarutaasinnaanngitsoq misissueqqissaarnerup takutippaa.

Immikkoortoq 9.2-mi Paamiuni mittarfiup atorneqarnerata mittarfimmut nalinginnaasumut annikillisinneqarneranut atatillugu Nanortalimmi mittarfik nalinginnaasoq imminut akilersinnaanersoq ersarinnerusumik nassuiaatigineqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik Nanortallip Nuullu akornanni illoqarfiit, tassalu aamma Qaqortoq Paamiullu, angallavittut ataatsimoortutut timmisartut minnerit, aammattaaq mittarfinnut nalinginnaasunut missinnaasut atorlugit sullinneqarsinnaalissapput.

Tasiilami mittarfik illoqarfippiamiinngimmat, kisiannili Kulusummiilluni unammillernartuuvoq. Taamaattumik Kulusuup Tasiilallu akornanni angallassineq qulimiguulik atorlugu ingerlanneqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap mittarfiup Tasiilamut nuunneqarnerata imminut akilersinnaassusia immikkoortoq 9.3-mi misissuiffigaa.

¹⁵⁶ Assersuutigalugu Dash 6 – aammattaaq Twin Otter-imik taaneqartartoq.

¹⁵⁷ Mittarfiit nalinginnaasut, timmisartut 19-it tikillugit ilaasoqarsinnaasut atorlugit inunnik assartuussinerup atorneqarsinnaasut ilaatigut ikualattoornissamut upalungaarsimanermut piffissanullu ammaffiisartunut annikinnerusunik piumasaqaateqarfigineqarput.

Ittoqqortoormiini unammilligassat Tasiilamut assingusuupput – tassalu mittarfik illoqarfippiamiinngilaq. Mittarfiup Ittoqqortoormiinit nuunneqarnerata kingunerisassai immikkoortoq 9.4-mi ersarinnerusumik nassuiaatigineqarput.

Immikkoortoq 9.5-imi mittarfinnut atatillugu suliaassatut toqqarneqartut allat sammineqarput. Tassani ilaatigut Qaarsunut/Ummannamut atatillugu aamma Qaanaamut/Pituffimmut atatillugu unammilligassat pineqarput.

Silaannakkut angallassinerup mittarfillu killiffii pingaarnerit pillugit nassuiaatinut tunngatillugu kapitali 2-mut aamma 5-imut innersuussisoqarpoq, taakkunungalugu mittarfiit mannakkut pigineqartut, silaannakkut angallannerup aqqissuussaanera kiisalu ilaasut amerlassutsimikkut ineriartornerat pillugu takussutissiat ilaapput.

Pissutsit Isumalioqatigiissitap isummerfiginngisai

Erseqqissaatigineqassaaq, aningaasaliissutinut sinaakkusiussani kiisalu sanaartugassatut suliaassani mittarfiit ingerlanneqarnerini aserfallatsaaliorneqarnerinilu unammilligassat arlallit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap ilaatissimangimmagit, taakkunungalugu assersuutigalugu atortunut nutaanut kissaatit ilaapput.

9.1 Nunap immikkoortuini mittarfiit naatsut pioreersut tallineqarnissaat

Air Greenland ullumikkut timmisartunik Dash 7-inik arfinilinnik peqarpoq. Timmisartut taakku mittarfinnik minnernik, 900 meterit tikillugit takissusilinnik arlalinnik sullissinnermut atorneqarput. Tassani Sisimiut, Asiaat, Upernavik, Maniitsoq, Paamiut kiisalu Qaanaaq Qaarsullu pineqarput.

Unammilligassat suliaassatullu siunnersuutaasut

Kisiannili matuma siuliani oqaatigineqartutut Dash 7-it siunissami atorunnaartussaapput, tunisassiortoq timmisartunik taamaattunik tunisassiorunnaarsimammat sullissiunnaarsimallunilu.¹⁵⁸

Dash 8-mi ilaasut amerlassusissaannut pisinnaasat Dash 7-imit annikinnerugaluartut, Dash 8-t ataatsimut isigalugit mittarfinnik tannerusunik pisariaqartitsipput. Taamaattumik atorunnaarsitsiartuaarnermi mittarfiit toqqarneqartut 1199 m-it tikillugit tallineqarnissaat pisariaqartinneqalersinnaavoq.¹⁵⁹

Timmisartut nutaat Dash 8-200-t assigisaasaluunniit atorneqarnissaasa taperserneqarsinnaanissaanut mittarfiit ataatsimut isigalugu tallineqarnissaat annertooujussuarmik sanaartornermut aningaasartuuteqarfiusussaavoq, taamatullu ingerlatsinnermut aningaasartuutit amerlisussaallutik.

¹⁵⁸ Air Greenland 27. okt. 2010-meersunik allagaqarluni Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamut ilisimatitsivoq, piffissaq Dash 7-imik atuiunnaarnissamut atorneqartussaq ukiunik tallimannit arfineq pingasunut sivissuseqartoq. Tamatumunnga peqatigitillugu Air Greenland ilisimatitsivoq, Dash 7-it ingerlanneqarunnaarpata pingaartumik mittarfinnut taamaallaat 799 m-inik takissusilinnut timmisartumik nassiussanik allakkanillu assartuussinerit unammillernartussaasoq. Tassami timmisartunik ilaasunik/nassiussanik ataatsikkut usinnaasunik nutaanik, mittarfinni taamaattuni Dash 7-ip usinnaassusiinut taartaasinnaasunik niuerfimmi soqanngilaq.

¹⁵⁹ Tamatuma saniatigut Ilulissani mittarfik 845 m-iuvoq, kiisalu Nuummi 950 m-iulluni, taakkulu marluusut aamma Dash 8 atorlugu pitsaasumik sullissinissamut naappallaarput.

Sanaartornermut aningaasartuutit

Takussutissiaq 9.1.1-imi mittarfiit naatsut, aallaaviatigut 30 x 799 m-inik takissusillit aallaaviatigut 30 x 1199 m-inut tallineqarnerinut sanaartornermut aningaasartuutissat ataatsimoortillugit takutinneqarput.¹⁶⁰

Takussutissiaq 9.1.1 Mittarfiit naatsut pioreersut tallineqarnerini sanaartornermut aningaasartuutit

Mio. kr.	Aningaasartuutit tamarmiusut (2008-mi akit)	Aningaasartuutit tamarmiusut (2010-mi akit)
Nuuk (30 x 1199 m)	109	115
Sisimiut (30 x 1199 m)	70	73
Aasiaat (30 x 1199 m)	52	55
Ilulissat (30 x 1199 m) ^a	70	73
Upernavik (30 x 940 m) ^b	115	121
Maniitsoq (30 x 1000 m)	55	58
(30 x 1199 m)	135	142
Paamiut (30 x 1199 m)	100	105
Qaanaaq ^c	n.a.	n.a.
Qaarsut ^c	n.a.	n.a.
Qaanaaq Qaarsullu ilaatinngit katillugit	501 - 581	526 - 610

a. Ilulissani mittarfiup tallineqarnissaa kapitali 8-mi itisiliiffiunerusumik sammeneqarpoq

b. Pissusiviusut tunngavigalugit mittarfik 940 m-it missaat sinnerlugit tallineqarsinnaangilaq.

c. Mittarfiit taakku tallineqarnissaannut missingersuutininik soqanngilaq.

Najoqqutarisat: E-mail qulequtalik: "Nunap immikkoortuini mittarfiit / Alliliinissaq", Mittarfeqarfinniit, 28. maj 2010-imeersoq aamma Namminersornerullutik Oqartussat, Avatangiisinut Attaveqarnermullu Aqutsisoqarfik 2008. *Mittarfinnik alliliineq – 2008-mi killiffiit*. 2008-mi novembarimi.

Illoqarfinni arfiniliusuni mittarfiit tallineqarnissaannut aningaasartuutissat 2010-mi akit tunngavigalugit 55-iniit 142 mio. koruuninut allanngorarput. Maniitsumi mittarfik 1000 m-iinnarnut tallineqassappat, taassuma sananeqarneranut aningaasartuutissat ikilisinneqangaatsiarlutik 142 mio. koruuniniit 58 mio. koruuninut ikilisinneqarsinnaapput. Tamanna eqqarsaatigalugu mittarfiit ataatsimut isigalugu 1199 m-inut tallineqassanersut, imaluunniit aallaqqaammut minnerutinneqassanersut eqqarsaatigineqartariaqarpoq. Tunngaviusumik 1.050 meteri¹⁶¹ sila qanorluunniit ikkaluarpat, nunap immikkoortuini timmisartuussinerni¹⁶² sullissinerit isorartussusaasa qulakkeerneqarnissaannut naammattussaavoq. Pingaartumik mittarfinni meterit kingulliit

¹⁶⁰ Mittarfiit tallineqartut tamarmik ilusiligaanermini aalajangiinissamut portussutsip minnerpaaffissaa 500 fodiuvog, tassalu 150 m-iulluni.

¹⁶¹ Najoqqutarisat. Mittarfeqarfiit 1994. DHC-8-nut mittarfiup takissusissaa pisariaqartoq pillugu nassuiaat. 11. oktober 1994.

¹⁶² Mittarfiit 1199 meterimit naannerusunngorlugit tallineqassappata, timmisartunik allanik atuinnermut sanilliullugu eqaatsumik aaqqiisinnassutsimi annaasaqartoqassaaq. Assersuutigalugu 1199 meteri timmisartunik sukkasuulianik minnernik atuinnermi ajornartorsiulernissamut killissarititaavoq.

sananiisaannut ajornakusoortitsiviusuni taamaattumillu akisuujusuni annikinnerusumik talliliinissaq aallaqqaammut toqqarneqartassasoq ilimagineqarpoq.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit

Ingerlatsinermut aningaasartuutitut mittarfiit angallavigneqarnerisa annertussusaat apequtaasarpog. Maannakkorpiaq mittarfiit ingerlanneqarnerinut aningaasartuutit ukiumut 4,5 mio. koruuniniit 12 mio. koruuninut allanngoraput. Mittarfiit 1199 m-inut tallineqarpata ingerlatsinermut aningaasartuutit qaffattussaapput.

Ullumikkut mittarfinnik 1199 m-inik, taamaattumut ingerlatsinermut aningaasartuutitik naliliinissaq siunertaralugu toqqaannartumik assersuunneqarsinnaasunik soqanngilaq. Mittarfeqarfinniilli mittarfiit 1199 m-inut tallineqassappata, ingerlatsinermut aningaasartuutitut qaffaatissatut naatsorsuutigineqartut 8%-iniit 11%-inut missiliorneqarput.

Alliliinissat tulleriiaarneqarnerat

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap isumaa malillugu alliliinissamut tulleriiaarnermi siullermik pingaartumillu mittarfinnut ilaasartut amerlassusaat apequtaatinneqartariaqarput. Tulliatut suliaassat sanaartornermut aningaasartuutissat malillugit tulleriiaarneqartariaqarput. Takussutissiaq 9.1.2-mi suliaassat ilaasartut amerlassusaat malillugit tulleriiaarneqarput.

Takussutissiaq 9.1.2 2008-mi nunap immikkoortuini mittarfinnit naatsunit ilaasut timmisartullu aallartartut

Mittarfik	Ilaasut aallartut katillugit	Aallarnerit katillugit	Tulleriiaarineq
Nuuk ^a	63.575	4.032	1
Ilulissat ^b	36.630	2.504	2
Sisimiut	29.071	1.408	3
Aasiaat	20.912	1.346	4
Maniitsoq	16.880	844	5
Paamiut	6.848	382	6
Upernavik	6.564	864	7

Nassuiaat: Kisitsisinut qulimiguulimmik distriktini timmisartuussinerni kiisalu attartortitsilluni angallannerni ilaasartut ilaatinneqarput.

- a. Nuummi mittarfik ullumikkut 950 meteriuvoq. Nuummi mittarfiup tallineqarnissaa kapitali 6-mi itisiliiffigineqarnerulluni sammeneqarpoq.
- b. Ilulissani mittarfik ullumikkut 845 meteriuvoq. Ilulissani mittarfiup tallineqarnissaa kapitali 8-mi itisiliiffigineqarluni sammeneqarpoq.

Najoqqutarisat: Naatsorsueqqissaartarfik 2009. Ukiumoortumik kisitsisitigut paasissutissat 2009.

Mittarfiit ikinnerpaanik ilaasoqarfiusartut aamma tassaapput mittarfiit tallissallugit akisunerpaasartut (tassanili Nuuk kisimi pineqanngilaq). Tamanna takussutissiaq 9.1.2-mi pingaarnersiorlugit tulleriiaarlugit allanneqartut attanneqarsinnaanerannik sakkortusititsivoq.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissat

Talliliinissat inuiaqatigiit aningaasaqarneranni imminut akilersinnaassutsimik misissuinerpianik ingerlatsivigneqarnissaa ajornarpoq, ataatsimut isigalugu mittarfiit tallineqarnissaanut sullissinikkut qinigassanik allanik soqanngitsoq paasinarmat, tassani Isumalioqatigiissitap mittarfiit matuneqarsinnaanerinut periarfissat isiginiarsimangimmagit. Kisiannili immikkoortoq 9.2-mi mittarfinnut angallaviunnginnerusunut, soorlu Paamiunut timmisartut mikisut atorneqarnerini

sullissineq taamaaginnarsinnaanersoq misissuiffigineqarpoq. Aamma immikkoortoq 6.4-mi Sisimiuniit Kangerlussuarmut aqqusineq Sisimiuni mittarfiup tallineqarnissaanut taarsiullugu sananeqarsinnaanersoq misissuiffigineqarpoq. Mittarfiit sinnerini sullissinikkut allanik qinigassaqanngilaq.

Mittarfinni sullissinikkut allanik qinigassaqartoqartinnagu, talliliinissaq aningaasaliinerusussaavoq, ilaasunik nassiussanillu sullissinerup ingerlaannarnissaa anguniarlugu inuiaqatigiit pinngitsaalineqarlutik naammassisariaqagaat. Tamatuma saniatigut mittarfiit tallineqarnerinut atatillugu ingerlatsinermut aningaasartuutit amerlisussaapput.

Naliliineq

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap inassutigaa, mittarfiit pioreersut 799 meteriusut timmisartunit Dash 8-200-nit assigisaannilluunniit atorneqarsinnaasunngorlugit tallineqassasut. Alliliinerit timmisartut Dash 7-it atorunnaartarnerat malillugu ingerlanneqartariaqarput, aammalu alliliisarnerni mittarfiit angissusaat, ilaasut amerlassusaannut uuttorlugu malinneqartariaqarput, taamaattumillu takussutissiaq 9.1.2-mut atatillugu oqaatigineqartutut aallaqqaammut Nuummi Ilulissanilu mittarfiit tallineqartariaqarput, tak. kapitali 17, tamatumunnga tunngasoq.

9.2 Mittarfinnik nalinginnaasunik sanaartorneq

Kapitali 7-imi, Kalaallit Nunaata kujataani ilaasunik angallassinermut tunngasumi, Kalaallit Nunaata kujataani mittarfiit nalinginnaasut misissueqqissaarfigineqarnerat saqqummiunneqarpoq, taannali Nanortalip Qaqortullu akornanni timmisartuussinerinnarmut killilernerqarpoq.¹⁶³ Misissueqqissaarnermi tikkuarneqarpoq, Nanortalimmi mittarfimmik nalinginnaasumik sananissaq *kisiat isigissagaanni* imminut akilersinnaassanngitsoq.

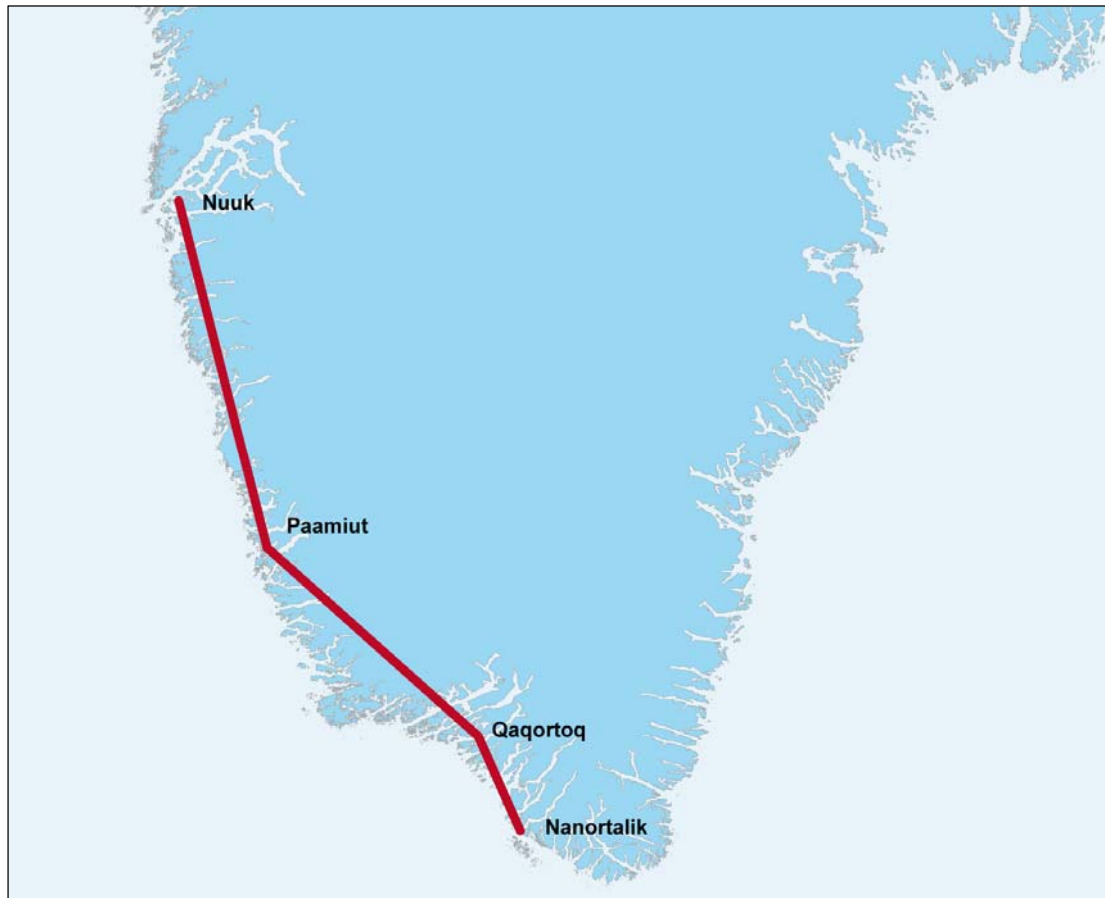
Suliassaq

Matumali kinguliani Paamiuni mittarfiup atorneqarnerata annikillisinneqarneranut *atatillugu* Nanortalimmi mittarfimmik sananissaq, taamaalillunilu Nanortalip Nuullu akornanni illoqarfiit, tassalu aamma Qaqortoq Paamiullu, angallavimmi ataatsimoortumi timmisartuq mikisoq atorlugu sullinneqarsinnaasunngorlugit, imminut akilersinnaassanersoq ersarinnerusumik nassuiaatigineqarpoq¹⁶⁴. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap kapitali 7-imi Narsamiit Qaqortumi mittarfimmut ikaartaammik/aqqusinermik ataatsimoortumik pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigaa. Taamaattumik Narsami nalinginnaasumik mittarfiliornissaq sammineqaqqinngilaq.

Nanortalimmi nalinginnaasumik mittarfiliornissap aamma Nanortalip Qaqortullu akornanni timmisartuussinissap misissuiffigineqarnera immikkoortoq 7.6-imi nassuiaatigineqarpoq.

¹⁶³ Matuma kinguliani Kalaallit Nunaata kujataanik taaguinermi pineqartoq tassaavoq Kommune Kujalleq.

¹⁶⁴ Timmisartut tassaasinnaapput Dash 6-it (Twin Otter). Niuerfimmi timmisartunik sarpilinnik mikisunik, taamatupajaaq pisinnaasalinnik nalunaaquttallu akunnerinut aningaasartuuteqartartunik assingusunik peqarpoq, soorlu Short Skyvan aamma Dornier 228. Twin Otter-it aamma Dornier 228-it tunisassiarineqarnerat 2010-mi aallarteqqinneqarpoq.

Ilusiliaq 9.2.1 Nanortalimmiit sineriak sinerlugu Nuummut timmisartoq mikisoq atorlugu sullissineq

Timmisartoq mikisoq amerlanerpaamik 19-inik ilaasoqarsinnaasoq atorlugu Nanortalip, Qaqortup, Paamiut Nuullu akornanni angallavissamut tunngavilersuutaagallartut tassaapput:

- Paamiut illoqarfiannut/Paamiut illoqarfianniit ilaasartut ikingaatsiartut, timmisartut nassiussat killeqartut aamma allakkat ikittut.
- Paamiuni mittarfiup atorneqarnera mittarfimmut nalinginnaasumut annikillisinneqarsinnaavoq, taamaallillunilu ingerlatsinermut aningaasartuutit sipaagaqarfigineqangaatsiarsinnaapput.
- Dash 7-inik atorunnaarsitsiartuaarnerup kingunerisaanik Paamiuni mittarfimmut tallineqartariaqaraluartumut siunissami aningaasaliissutissat pinngitsoortinneqarsinnaapput.¹⁶⁵

Timmisartoq mikisoq atorlugu Nanortalip, Qaqortup, Paamiut Nuullu akornanni angallassinnginnissamut tunngavilersuutaagallartut tassaapput:

- Timmisartut mikisut ataatsimut isigalugit issiavimmut kilometerimut ataatsimut timmisartunit annernit akisunerupput.

¹⁶⁵ Timmisartut Dash 8-t oqimaassutsimikkut killilersorneqangaatsiarlutik aammalu taamaallaat mittarfik panertillugu maannakkut Paamiut mittarfiannik atuisinnaapput, Mittarfeqarfiit 1994. *DHC-8-nut mittarfiup takissusissaa pisariaqartoq pillugu nassuiaat*. 11. oktober 1994.

- Piffissaq angalaffiusoq sivitsussaaq, timmisartut mikisut timmisartunit annerusunit arriinnerummata.
- Pissutsini misissuiffigineqartuni Nuup aamma Qaqortup akornanni toqqaannartumik angallassinermi (Dash 7 / Dash 8 atorlugu) angallavimmik sukkannerusumik peqarpoq. Taamaattumik Paamiut aqqusaarlugit ilaasut akunnittussat amerlassutsimikkut killeqartussaapput. Taamaallilluni ilaasutigit tunngavissat ikinnerat pissutigalugu immaqa aallartartut akulikissusaasa ilaat atorunnaassapput.
- Paamiuni mittarfiup atorneqarnera annikillisinneqarpat nunap immikkoortuani angallaviup “patajaassusaa” annikillissaaq, timmisartut nunap immikkoortuani angallavimmi angalasut Paamiuni sullinneqarsinnaajunnaassammata (tassalu timmisartut Dash 7-it taakkulu taartissaat). Taamaallilluni Nuummiit Qaqortup tungaanut timmisartuussinermi mittarfimmut qinerneqarsinnaasumut minnissamut periarfissat annaaneqassapput. Tamanna sullissinermut sunniteqassaaq, ilaatigit oqimaassutsimut killilersuinikkut, naatsorsuutiginnngisamik pisoqartillugu mittarfiit miffigineqarsinnaasut ataatsimik ilanngartussaammata.¹⁶⁶ Matuma kinguliani malussajassuseq misissuiffigineqarpoq, tassanilu Nuup Qaqortullu akornanni timmisartuussinerit ilaneqarnerisigut sullissinermut killilersuinerusinnaasut sunniutissaat qulaajarneqarput.

Pissutsit tunngaviusut

Kapitali 7-imi nassuiaatigineqartut tunngaviusumik Qaqortumi 1199 meterimik mittarfiliornissaq, taamatullu Narsarsuarmi mittarfiup matuneqarnissaa tunngavigineqarpoq. Tamatuma saniatigit siunissami sineriak sinerlugu umiarsuarmik angallassinerup atorunnaarsinneqarnissaa (AUL) Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap naatsorsuutigaa, tak. kapitali 15. Umiarsuup angallavia Paamiut aqqusaarlugu angallannermut tunngaviusut misissuiffigineqarnerinut atatillugu qitiusumik inissisimavoq, Paamiunut/Paamiuniit umiarsuarmut ilaasartut sineriak sinerlugu angallavimmi ilaasartunut tamarmiusunut naleqqiullugu amerlangaatsiarmata. Taamaattumik Kalaallit Nunaata kujataaniit Paamiunut, tassanngaanniillu Nuummut sineriak sinerlugu timmisartup ingerlanneqarnerata pioreersup annertussusaa, ilaasartut AUL-imit nuunnissaannut pisinnaasat ilaneqarnissaat aallaavigalugu ilaneqarpoq. Umiarsuarmut ilaasartut Kalaallit Nunaata kujataani aallaaveqartut, aammalu Nuummut siunnerfeqartut nuunneqartussat pissutsini tunngaviusuni Paamiut aqqusaarlugit timmisartuunneqartassanngitsut, kisiannili Qaqortoq aqqusaarlugu toqqaannartumik timmisartortassasut tunngavigineqarpoq.

Takussutissiaq 9.2.1-imi Kalaallit Nunaata kujataata Nuullu akornanni ilaatigit toqqaannartumik, ilaatigullu Paamiut aqqusaarlugit timmisartumik ingerlatsinerup annertussusaa pioreersoq takutinneqarpoq.

¹⁶⁶ Nuummiit Qaqortumut 460 km-it missaannik isorartussuseqarpoq. Dash 8-200-mut isorartunerpaaffissaq 1.713 km-iuvoq (Najoqqutarisat: Air Greenland 2010. *SULUK*, 2011 nr. 01).

Takussutissiaq 9.2.1

Kalaallit Nunaata kujataata aamma Nuup akornanni sineriak sinerlugu timmisartumik ingerlatsinerup annertussusaa pioreersoq.

Uanngaanniit	Uunga	Siumut/utimut aallartartut	Atortut atorneqartut	Piffissaq angalaffiusoq (min)	Isorartussu seq (km)	Siumut/utimut (ukioq 2009) ilaasut katillugit
Narsarsuaq ^a	Paamiut	68 / 70	Dash 7	45	240	2.911 / 3.165
Paamiut	Nuuk	152 / 154	Dash 7	50	265	3.897 / 4.186
Narsarsuaq ^a	Nuuk	183 / 183	Dash 7 / Dash 8	85 / 75	485	Paasissutissiissu tigineqanngilaq

a. Narsarsuaq aamma Qaqortutulli paasineqassaaq, pissutsini tunngaviusuni aamma pissutsini pilersaarusrifiusuni mittarfik Qaqortumut nuunneqarmat.

Najoqqutarisaq: Regneark, Air Greenlandip 2010-mut timmisartuussinissanut pilersaarutaanik imalik, Air Greenlandimit pissarsiarineqartoq. Regneark, 2009-mi Paamiunut angallassinermut takussutissiamik imalik, Air Greenlandimit pissarsiarineqartoq.

Takussutissiaq 9.2.1-imi takuneqarsinnaasutut Kalaallit Nunaata kujataaniit Nuummumt aqqut toqqaannartoq – Paamiut aqquasaarnagit – maannakkut pissusiviusut malillugit angallaviit pingaarnersaraat, Nuup aamma Kalaallit Nunaata kujataani ukiumut aallartartut amerlanerpaallutik. Ilaasut ullumikkut Paamiut aqqusaarlugit timmisartumut ilaasartut amerlanerpaartaat illoqarfimmi susassaqrneq ajorput, taamaallaalli akunnittarlutik. Ilaasartut taakku Paamiuni mittarfiup atorneqarnera mittarfimmut nalinginnaasumut appartinneqassappat, Paamiut aqqusaarlugit timmisartortarnissaat naatsorsuutigineqanngilaq.

Timmisartunik ingerlatsinerup annertussusaata saniatigut qulimiguulimmik angalaneq sunnerneqartussaavoq. Ullumikkut timmisartup tikinnerani Narsarsuup Qaqortullu akornanni Nanortalik aqqusaarlugu attaveqaat timmisartuussivigineqartarpoq, aammattaaq tak. immikkoortoq 7.6.

Angallannermut najoqqutassiaq tunngavigalugu missiliuisoqarsinnaavoq, Paamiut aallaavigalugu timmisartut angallanneranni ilaasartut ukiumut 3.000-it missaanniissasut. Taakku saniatigut ilaasartut AUL-ip angallaviiniit timmisartunut nuuttussatut naatsorsuutigineqartut ilanngunneqassapput. AUL-ip aallartartunut/tikittartunut kisitsisitigut paasissutissaataanni takutinneqarpoq, 2009-mi Paamiut aallaavigalugit ilaasimasut 1.800-t missaanniittut.¹⁶⁷ Ilaasartunit taakkunannga 1.500-t missaanniittut timmisartunut nuunnissaat ilimagineqarpoq, Qeqertarsuatsiaanut aamma Arsummut umiarsuarmut ilaasartut timmisartunut nuutsinneqarsinnaanngimmata. Tassalu tunngaviusumik pissutsini tunngaviusuni Paamiut aallaavigalugu ilaasartut katillugit 4.500-t missaanniippat.¹⁶⁸ 2030 tikillugu ineriartornissaq naatsorsukkanut ilanngunneqanngilaq.

¹⁶⁷ AUL-ip 2009-mut tikittartunut/aallartartunut kisitsisitigut paasissutissaataanni takutinneqarpoq, ilaasartut ataatsimut isigalugit 2008-mut naleqqiullugu 16%-inik ikilisimasut. Kisiannili Paamiunut/Paamiuniit umiarsuarmut ilaasartut taamaallaat 5%-ingajammik ikilisimapput.

¹⁶⁸ Pissutsini tunngaviusuni umiarsuarnut ilaasut ilassutaasussat kingunerisaannik Dash 7-it Paamiut aamma Nuup akornanni ukiumut aallartartut 30-nik ilaneqartariaqarput, aammalu Paamiut Kalaallillu Nunaata kujataata akornanni aallartartut qulinik ilaneqartariaqarput.

Angallannermi pissutsit

Paamiuni mittarfiup 2007-imi decembarimi ammarnissaa sioqqullugu Paamiut heliportini aqutugalugu qulimiguulik S 61 atorlugu sullinneqarpoq.¹⁶⁹ Taamanikkut Nuummut aamma Kalaallit Nunaata kujataanut angallaveqarpoq. Timmisartut mikisut 19-inik ilaasoqarsinnaasut sukkassutsimikkut issiavinnillu peqassutsimikkut qulimiguulinnut S61-inut sanilliunneqarsinnaapput. Taamaattumik Paamiuni mittarfiup atorneqarnera annikillisinneqarpat angalariaatsit 2007-imi ukiaq tikillugu angalariaatsinut misissuiffigineqartunut assingusuussapput. Tamanna tunngavigalugu Paamiut aallaavigalugu avammut angallassinerit tunngavimmikkut angalanerit 82%-iinik amerlassuseqartussatut ilimagineqarput, kiisalu Kalaallit Nunaata kujataanut angallassinerit angalanerit 18%-iinik amerlassuseqartussatut ilimagineqarlutik.¹⁷⁰ Paamiut Qeqertarsuatsiaallu akornanni aammalu Paamiut Arsullu akornanni angallassinerit isigissanngikkaanni AUL-ip umiarsuaanut ilaasartut Paamiuniit avannamut aamma kujammut angallavinni timmisartunut ilaasartunut agguataarinermut assigusumik agguarneqarput.¹⁷¹

Angalasartut 4.500-uusut angalariaatsinut matuma siuliani taaneqartunut agguarneqarpata, aammalu timmisartut atorneqarnerat 85%-iuppat, timmisartunik mikisunik Paamiut aamma Nuup akornanni timmisartuussisarnerni siumut utimullu aallarnerit sisamaniit tallimanut amerlassusilerneqarsinnaapput (minutsit 70-it missaannik sivissuseqartumik timmisartorluni siumut utimullu ukiumut 225-t missaannik). Tamatuma saniatigut Nuup aamma Paamiut akornanni taamaallaat nassiusanik allakkanillu assartuisumik sapaatip akunneranut ataasiarluni timmisartoqartarpoq (minutsit 65-it missaannik sivissuseqartumik timmisartorluni siumut utimullu ukiumut 50-it missaannik). Paamiut aamma Kalaallit Nunaata kujataata akornanni angallassineri timmisartoq mikisoq siumut utimullu sapaatip akunneranut aallartartoq ataasiinnaassappat naammassaaq (ukiumut 52-it missaanni).

Assersuutitut immikkoortoq 7.6-imi naliliisoqarpoq, Kalaallit Nunaata kujataani timmisartut mikisut atorlugit Qaqortup aamma Nanortalip akornanni siumut utimullu aallartarnerit ukiumut 200-t missaanniittut pisariaqartinneqartassasut. Angallavik Nuuk, Paamiut, Qaqortoq aamma Nanortalik ataatsimut isigigaanni sullissinikkut unammilligassartaqartussaavoq, Qaqortup aamma Paamiut akornanni aqqummi qiterlarmi pisinnaasassatut piumaneqartut aqutitut marlunnut allanut naleqqiullutik annikinnerungaatsiartussaammata. Nanortalimmiit Nuummut aqquaa tamakkerlugu timmisartoq mikisoq ataasiinnaq atorlugu sullissisoqassappat, soorlu Nuummiit/Nuummut aqqummi avannarlermi sapaatip akunnerata aallartinnerani, aammalu Nanortalimmut/Nanortalimmiit aqqummi kujallermi sapaatip akunnerata naanerani timmisartuussisarnissaq pisariaqartussaavoq. Qinigassatut allatut timmisartut mikisut marluk, aappaa Nuummiit aallaaveqartillugu aappaalu Qaqortumiit aallaaveqartillugu assartuineri suliaasanut atugassanngortinneqassapput, tamannali Assartuussineq pillugu Isumaliogatigiissitap piviusorsioertutut isumaqarfiginngilaa.

¹⁶⁹ Air Greenland: Aallartartunut/tikittartunut kisitsisitigut paasisutissat 2006 – Ornigassaniit/ornigassanut timmisartunut ilaasartut.

¹⁷⁰ Una tunngavigalugu Assartuussineq pillugu Isumaliogatigiissitap naatsorsugai: Air Greenland: *Aallartartunut/tikittartunut kisitsisitigut paasisutissat 2006 – Ornigassaniit/ornigassanut timmisartunut ilaasartut*. Tassani ukiakkut, ukiukkut upernaakkullu Paamiuniit Københavnimut angalasartut (Paamiuniit timmisartumik aallartartut 25%-iisa missaannik amerlassusillit) avannamut Nuuk/Kangerlussuaq aqqusaarlugu angalasalernissaat tunngavigineqarpoq. Taamaallaat aasakkut Paamiuniit Kalaallit Nunaata kujataa aqqusaarlugu Danmarkimut angalasoqarsinnaavoq.

¹⁷¹ AUL: Aallartartunut/tikittartunut kisitsisitigut paasisutissat 2006 – Ornigassaniit/ornigassanut timmisartunut ilaasartut.

Pissutsini pilersaarusiortofiusuni nalinginnaasunik mittarfiliormi Dash 7 atorlugu Paamiuniit timmisartuussinerit tamarmik unitsinneqassapput. Tamatuma kingunerisaanik AUL-ip matunerata kingunerisaanik ilaasut ilassutissaat ilanngullugit ukiumut Kalaallit Nunaata kujataanut aallartarnerit 80-it missaanniittut, aamma Dash 7/Dash 8 atorlugu Nuummut aallartarnerit 180-it missaanniittut unitsinneqassapput. Tamatuma kingunerisaanik, tak. takussutissiaq 9.2.2, utimut aallartartut ilanngullugit aallartartut unitsinneqartut marloriaatinngussapput.

Paarlattuanik Dash 7/Dash 8 atorlugu Nuup Qaqortullu akornanni angallavimmi toqqaannartumi saniatigut pisinnaasanik pilersitsisoqassaaq. Takussutissiaq 9.2.1-imi Dash 7-imut ilaasartut, ullumikkut Paamiut aqqusaarlugit angalasartut takutinneqarput. Paamiuni pisassaarlutik ilaasartut ilanngaaticigaanni, ilaasut Qaqortup aamma Nuup akornanni toqqaannartumik angallavimmut nuuttussat isikkussaat qanillattorlugu paasineqassaaq. Ataatsimut katillugu ilaasut akunnittartut aqqummi ataatsimi ukiumut 1.500-t missaanniittut Nuup Qaqortullu akornanni angallavimmut nuutsinneqassapput. Taamaallilluni timmisartut atorineqarnerat 85%-it missaanniissamat, Dash 7 (imaluunniit Dash 8) atorlugu Nuup Qaqortullu akornanni aqqummi toqqaannartumi ataatsimi ukiumut aallartarnerit 45-it missaannik ilaneqassapput.

Paamiunut sunniutissat matuma siuliani taaneqartut saniatigut Nanortallip aamma Qaqortup akornanni angallannikkut sullissineri allannguuteqartoqassaaq, tak. immikkoortoq 7.6. Timmisartuussinerit 400-t missaanniittut pissutsini tunngaviusuni qulimiguullit (Bell) atorlugit ingerlanneqartarput, pissutsinilu pilersaarusiortofiusuni timmisartut mikisut (Twin Otter) atorineqassallutik.

Angalanermut sunniutit

Takussutissiaq 9.2.2-mi aallartartut amerlassutsimikkut allannguuteqarnerisa (siumut utimullu) kingunerisaanik pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugu angallannermut sunniutit taaneqartut eqikkarlugit nassuiaatigineqarput.

Takussutissiaq 9.2.2 Angallannermut tamarmiusumut sunniutissanut takussutissiaq. Pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugu siumut utimullu aallartartut amerlassusaasa allannguuteqarnerannit uuttorlugit

Ukiumut aallarnerit	Bell	Dash 7+	Twin Otter
Nuuk-Paamiut	0	-360	550
Paamiut-Qaqortoq	0	-160	100
Qaqortoq-Nanortalik	-400	0	400
Qaqortoq-Nuuk	0	90	0
Katillugit	-400	-430	1050

Najoqqutarisaq: Siumut utimullu aallartartut amerlassusaat.

Takussutissiaq 9.2.2-mi Twin Otter-imik aallartartut amerlissutaat qulimiguullit Bell-it taamatullu Dash 7-it aallartartut ikilinerinit tamarmiusunit amerlanerusut takutinneqarpoq.

Takussutissiaq 9.2.3-mi angallavinni assigiinngitsuni atortut assigiinngitsut atorlugit piffissat timmisartorfiusut takutinneqarput.

Takussutissiaq 9.2.3 Atortut assigiinngitsut atorlugit angallavinni assigiinngitsuni piffissanut timmisartorfiusussanut missiliukkat

Minutsit/siumut	Bell	Dash 7+	Twin Otter
Nuuk-Paamiut	Attuumassuteqanngilaq	50	70
Paamiut-Qaqortoq	Attuumassuteqanngilaq	45	65
Qaqortoq-Nanortalik	25	Attuumassuteqanngilaq	25
Qaqortoq-Nuuk	Attuumassuteqanngilaq	85	Attuumassuteqanngilaq

Aallartartut amerlassusaasa allanngorneri piffissallu timmisartorfiusussatut missiliorneqartut tunngavigalugit nalunaaquttap akunnerisa atorneqartut katinnerat naatsorsorneqarsinnaavoq, tak. takussutissiaq 9.2.4.

Takussutissiaq 9.2.4 Piffissamik atuineri allannguutit (nalunaaquttap akunneri ingerlatsiviusut katillugit) atortunut atorneqartunut agguarlugit – mittarfinnut nalinginnaasunut pissutsinut pilersaarussiaq pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugit

Ukiut nal. ak.	Bell	Dash 7+	Twin Otter
Nuuk-Paamiut	0	-300	642
Paamiut-Qaqortoq	0	-120	108
Qaqortoq-Nanortalik	-167	0	167
Qaqortoq-Nuuk	0	128	0
Katillugit	-167	-292	917

Najoqqutarisag: Siumut utimullu aallartartut amerlassusaat.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissat tunngavissallu

Mittarfinnik nalinginnaasunik pilersitsinissamut suliasat aningaasaqarnikkut toqqaannartumik arlalinnik sunniuteqartussaapput. Taakku naatsorsorneqarnerini ukioq 2015 ukiutut ammaaffissatut aallaavigineqarpoq.

Siullermik Nanortalimmi mittarfimmik nalinginnaasunik pilersitsisoqassaaq. Taakku saniatigut Paamiuni sanaartornissamut aningaasartuutissat sipaaneqassapput, pissutsini tunngaviusuni Dash 8 atorneqarsinnaassappat mittarfiup allineqarnissaa pisariaqartinneqartussaagaluarmat, tak. immikkoortoq 9.1. Mittarfiit helistoppillu ingerlanneqarnerinut aningaasartuutissat allannguuteqassapput. Tamatuma saniatigut atortunik atuinerup allanngornerata toqqaannartumik kingunerisaanik sullissisut aningaasartuutaat allannguuteqassapput.

Erseqqissaatigineqassaaq, angalasut piffissamik atuinerannut allannguutissat naatsorsuiffigineqarsimanngimmata, taamatullu atuisunut bilitsinut aningaasartuutissat imaluunniit sullissisunut bilitsinit isertitassat allannguutissai naatsorsuiffigineqarsimanatik. Piffissamik atuinerup allannguutitut iluarsiisoqannginnera pissutigalugu mittarfinnit nalinginnaasunit pissarsiassat annertunaarneqarput, piffissat timmisartorfiusut ataatsimut isigalugit timmisartuni Twin Otter-ini mikisuni Dash 7-inut naleqqiullugu sivisunerulaartarmat. Tassanili assigiinngissut annikitsunnguuvuq. Takornariat avataaneersut amerlassutsimikkut allanngutissaannut iluarsiisoqartinnagu, bilitsinit isertitassat aamma bilitsinut aningaasartuutissat allannguutissaat amerlaqatigiittussaapput. Aammami tamatumunnga iluarsiineq taamaallaat inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuinerup inerneranut annikitsuinarmik allanngortitsisussaavoq.

Mittarfinnik nalinginnaasunik sanaartorluni suliasap 2015-imi aallartinneqarnissaa, aammalu Nanortalimmi mittarfiup 2014-imi sananeqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Sanaartornermut aningaasartuutit

Nanortalimmi mittarfimmik nalinginnaasumik, ujaraaqpanik qallikkamik sananissamut aningaasartuutissat 2010-mi akit malillugit 68 mio. koruuninut missiliorneqarput (missingersuutitut mittarfiup sananeqarneranut aningaasartuutissat tamarmik, taakkunungalu suliap malitsigisaanik aqqusinerlut il.il. aningaasaliinerit ilanngullugit ilaatinneqarput), tak. immikkoortoq 7.6.

Paamiuni mittarfiup tallineqarnissaanut aningaasartuutissat

Paamiuni mittarfik ukiualunnguit ingerlanerini tallineqartussaavoq, oqaatigineqareersutut timmisartut Dash 7-it atorunnaarsinneqarnissaat naatsorsuutigineqarmat. Tamatumunnga atatillugu Paamiuni mittarfik 1199 m-inut tallineqassappat, aningaasartuutissat 2008-mi akit malillugit 100 mio. koruuninut, tassalu 2010-mi akit malillugit 105 mio. koruunit missaannut missiliorneqarput. Paamiuni mittarfiup atorneqarnera mittarfimmut nalinginnaasumut, timmisartut minnerit atorlugit sullinneqartumut annikillisinneqassappat, tallineqarnissaa pisariaqartussaannigilaq, taamaattumillu aningaasartuutissat taakku pissutsini pilersaaruseriusuni sipaarutissatut ilanngunneqarput.

Sipaarutissat taakku 2020-mi piviusunngortinneqarnissaat ilimagineqarpoq.

Ingerlatsinerlut aningaasartuutit, Nanortalik

Immikkoortoq 7.6-imi nassuiaatigineqartutut mittarfimmi nalinginnaasumi ingerlatsinerlut aserfallatsaaliuinerimullu aningaasartuutissat, heliportimi ullumikkut Nanortalimmi pigineqartumi, mittarfimillu nalinginnaasumik sanasoqassappat matuneqartussaasumi ingerlatsinerlut aserfallatsaaliuinerimullu aningaasartuutitut amerlassuseqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tassalu Nanortalimmi ingerlatsinerlut aningaasartuutissat allannguuteqassanngillat.

Ingerlatsinerlut aningaasartuutit, Paamiut

Mittarfeqarfinniit ilisimatitsissutigineqartut malillugit 2009-mi Paamiuni ingerlatsinerlut aningaasartuutit 4,5 mio. koruuniupput.¹⁷²

Paamiuni mittarfiup atorneqarnera mittarfimmut nalinginnaasumut annikillisinneqassappat, ingerlatsinerlut aserfallatsaaliuinerimullu aningaasartuutit sipaagaqartoqarsinnaassaaq. Mittarfeqarfinniit ilisimatitsissutigineqarpoq, mittarfik taamaallaat timmisartunit mikinerusunit akuttunerusumik timmisartuussivigineqartassappat, taamaattumillu ikuallattoornissamut upalungaarsimaneq heliportimi ikuallattoornissamut upalungaarsimanerlut assingusuuppat, mittarfimmi nalinginnaasumi ingerlatsinerlut aningaasartuutit ukiumut 700.000 koruunit missaanniissat. Kalaallit Nunaanni heliportit ingerlatsinerlut aningaasartuutit nalinginnaasumik ukiumut 850.000 koruunit missaanniittarput.

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq aalajangerpoq, Paamiuni mittarfimmi nalinginnaasumi ingerlatsinerlut aningaasartuutit ukiumut 850.000 koruuninut missiliorniarlugit.

Tassalu ataatsimut isigalugu Paamiuni mittarfiup atorneqarnerata appartinneqarnerani ingerlatsinerlut aningaasartuutit ukiumut 3,65 mio. koruunit sipaarneqartarnissaat tunngavigineqarpoq.

Ingerlatsinerlut aningaasartuutit, timmisartuussineq

Ukiumut nalunaaquttap akunneri atorneqartartut pillugit ASO-miit paasissutissat aammalu Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq nammimeerlut missiliuinerlut tunngavigalugit

¹⁷² Regneark, 7/6-2010-mi Mittarfeqarfinniit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamut nassiunneqartoq.

timmisartunik qulimiguulinnillu: Dash 7, Twin Otter aamma Bell 212, ingerlatsinermut nalunaaquttap akunneranut ataatsimut uuttuummut ataatsimut akit aallaavigineqarput.¹⁷³ Naatsorsukkani taamaattuni nalorninartoqartarnera pissutigalugu, takussutissiaq 9.2.5-imi takuneqarsinnaasutut, appasinnerpaaffiliilluni, qaffasinnerpaaffiliilluni, taamatullu qitiusumut inissiilluni missiliuineq atorlugu naatsorsuisoqarpoq.

Takussutissiaq 9.2.5 Nalunaaquttap akunneranut atorneqartumut ataatsimut uuttuummut ataatsimut aningaasartuutit, kr./nal. ak.

Atortup suussusia	Appasinnerq	Qeqqaniittoq	Qaffasinnerq
Bell 212	12.500	14.500	18.000
Timmisarteq, Dash 7	17.000	20.000	25.000
Timmisarteq, Twin Otter	8.500	10.000	12.500

Nassuiaat: Ataasiakkaanut aningaasartuutit taaneqartut atortunik ingerlatsinermut aningaasartuutit tamanik imaqarput, taakkununga aningaasaatinut aningaasartuutit ilaallutik.

Najoqqutarisag: ASO-mit paasissutissat tunngavigalugit nammineerluni naatsorsukkat.

Nalunaaquttap akunneranut ataatsimut atorneqartumut uuttuummut ataatsimut aningaasartuutit aamma piffissamik atuinnermut allannguutissatut missiliorneqartut tunngavigalugit, sullissisut aningaasartuutissaannut allannguutissat tamarmiusut naatsorsorneqarput, tak. takussutissiaq 9.2.6.

Takussutissiaq 9.2.6 Sullissisut aningaasartuutaannut allannguutissat. Pissutsini pilersaarusrifiusuni mittarfiit nalinginnaasut, pissutsinut tunngaviusunut naleqqiullugit

Ukiumut mio. kr.	Bell	Dash 7+	TwinOtter	Katillugit
Miss. appasinnerq	2,1	5,0	-7,8	-0,7
Miss. qitiusoq	2,4	5,9	-9,2	-0,9
Miss. qaffasinnerq	3,0	7,3	-11,5	-1,1

Angallassinermi sullissinermut allannguutissat, takussutissiaq 9.2.6-imi takuneqarsinnaasutut sullissisunut aningaasartuutit ukiumut 0,7-imiit 1,1 mio. koruuninut qaffannerinik kinguneqartussaapput. Aningaasartuuteqarnerunermut timmisartut Twin Otter-it mikisut Dash 7-init akisunerulaarnerat pissutaavoq, tamatuma peqatigisaanik Twin Otter-it pisinnaasatigut killeqarnerat arriinnerunerallu eqqarsaatigineqartussaammat.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuineq

Takussutissiaq 8.1.2-imi inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuinerup katinnera, suliaasap maannakkut nalinga ilanngaasereerlugu aamma suliaasaqarfiup iluani erniat atorlugit takutinneqarpoq.

¹⁷³ www.aso.com. Aircraft Cost & Performance Reports fra Conklin & de Decker.

Takussutissiaq 9.2.7 Suliassami mittarfinnut nalinginnaasunut tunngasumi maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliassa qarfiup iluani erniat. Piffissaq aningaasaliiffiususaq: Ukiut 25-t, diskontop erniaa piviusunngortitaq: ukiumut 4%

mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	Miss. appasineq	Miss. qitiusoq	Miss. qaffasineq
Sanaartornermut aningaasartuutit, Nanortalik, naliusup sinnera ilanngullugu	-37,3	-37,3	-37,3
Paamiuni sanaartornermut aningaasartuutitut sipaagassat, naliusup sinnera ilanngullugu	38,6	38,6	38,6
Ingerlatsinermit aningaasartuutit, Nanortalimmi mittarfik/heliporti	0,0	0,0	0,0
Ingerlatsinermit aningaasartuutit, Paamiuni mittarfik	48,7	48,7	48,7
Ingerlatsinermit aningaasartuutit, sullissisut	-9,8	-12,0	-15,3
Akileraarutit equnerini annaasat	4,0	3,8	3,5
Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	44,2	41,8	38,2
Suliassa qarfiup iluani erniat, ukiumut %	13,6%	13,2%	12,7%

Nassuiaat: Missiliuineq appasineq, qiterleq qaffasinnerlu takussutissiaq 7.6.1-imi nalunaaquttap akunneranut ataatsimut atorneqartumut ataasiakkaanut akit ataatsimoorut pingasuusut assigaat.

Takussutissiaq 9.2.7-imi takutinneqarpoq, Nanortalimmi mittarfimmik nalinginnaasumik sananissaq aamma Nanortalip Nuullu akornanni Qaqortoq aamma Paamiut aqqusaarlugit angallavimmi timmisartut mikisut atorneqarnissaat inuiaqatigiit aningaasaqarneranni annertuumik iluanaarutissartaqartoq, tassani Paamiuni mittarfiup atorneqarnerata mittarfimmut nalinginnaasumut annikillisinneqarnissaa apeqqutaassalluni. Taamaallilluni sipaagassat Nanortalimmi mittarfiup nalinginnaasup sananeqarneranut aningaasartuutit, kiisalu Dash 7-imut aamma qulimiguulimmut Bell-imut naleqqiullugu Twin Otter-imik timmisartuussinermit aningaasartuutit amerlanerulaarnerinit illuatungilerneqarsinnaanngillat.

Malussajassutisimik misissueqqissaarneq

Naatsorsukkat inernerit qitiusumik tunngaviusut allanngorangaatsiarnerinit isumannaapput. Tamatumani nalunaaquttap akunneranut atorneqartumut ataatsimut uuttuummut ataatsimut akit missiliorneqarnerini pingasuusuni arlaalluunniit atorneqaraluarpat, maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit sinneqartoofungaatsiartussaapput. Tamatuma saniatigut Nanortalimmi mittarfiup nalinginnaasup sananeqarneranut aningaasartuutit 50%-imilluunniit qaffanneqaraluarpata, tamatumalu peqatigisaanik Paamiuni mittarfiup tallineqarnissaanut aningaasartuutit 50%-imik ikilisinneqaraluarpata inerniliineq allanngortinneqarsinnaanngilaq. Tassalu pissutsini tunngaviusuni Paamiuni mittarfiup taamaallaat 1.050 m-inut tallineqarnissaa tunngavigineqaraluarpalluunniit, suliassaq imminut akilersinnaajunnaarnaviannngilaq.

Matuma siuliani nassuiaatigineqartutut Paamiuni mittarfiup atorneqarnerata annikillisinneqarnerata kingunerisaanik, nunap immikkoortuani angallavik ”patajaannerulissaaq”, aammalu isumannaallisaaneq eqqarsaatigalugu pisut ilaanni usikinnerulluni timmisartuussisoqartariaqartalissaaq (issiaviit amerlassusaasigut pisinnaasat killilerneqartalissapput). Malussajassutisimik misissuisoqarpoq, tassanilu sullissinermit killilersuinerulersinnaasuni kingunerisassat misissuiffigineqarput, Nuup aamma Qaqortup akornanni timmisartuussinerit 20%-inik amerlineqarlutik (timmisartuussinermit ataatsimi usit ikilinerisa kingunerisaanik annertunaaraluni missiliuineq). Taamaallilluni Nuup aamma Qaqortup akornanni saniatigut timmisartuussinerit ukiumut

katillugit 90-iussapput. Matumani misissueqqissaarnerni qitiusuni suliaasaqarfiup iluani erniat 6%-erpianik ikilissapput, kisiannili suliaasaq sulii imminut akilersinnaassaaq.

Naliliineq

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naliliineq tunngavigalugu Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq inerniliisariaqarpoq, matuma siuliani allassimasut tunngavigalugit Paamiuni mittarfiup atorineqarnera annikillisinneqarsinnaappat, Nanortalimmi mittarfimmik nalinginnaasumik sanasoqartariaqartoq.

9.3 Kulusummi Mittarfik/Tasiilaq

Ullumikkut ilaatigut Nuummiit, ilaatigullu Islandimi Reykjavik-imiit Kulusummi mittarfik aqutugalugu Ammassallip distriktianut timmisartoqartarpoq. Kulusummi mittarfik Tasiilaq illoqarfiata kitaani 25 km-it missaannik ungasissusilimmi qeqertamiippoq, aallaqqaammullu sakkutooqarnermi siunertanut atugassatut sananeqarsimalluni. Mittarfik pioreersoq ujaraaqqaanik qalligaavoq, aammalu 1199 m-inik takissuseqarluni.

Kulusuk ullumikkut Islandimiit ulluinnarlugu takornariartartunit amerlangaatsiartunit tikiinneqartarpoq. Takornariat taakku ullumikkut mittarfiup eqqaaniittarput, nunaqarfimmullu tassaniittumut orniguttarlutik, kisiannili nalinginnaasumik Tasiilaq tikiinneq ajorpaat. Aamma Kulusummi akunnittarfeqarpoq, 35-it missaannik siniffissalimmik, taannalu aamma ajornartoornermi inissiisarnermut atatillugu atorineqartarpoq.

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq tunngaviummik mittarfiup Tasiilamut nuunneqarnerata, timmisartut aallartarnerinut atatillugu Kulusuup aamma Tasiilaq akornanni qulimiguulimmik timmisartuussinerup pisariaqartinneqarnerata annikillinerani aningaasalersorneqarsinnaanera misissuiffigaa. Nunaqarfinnut qanittuniittunut tallimanut (nunaqarfik Kulusuk ilanngullugu) timmisartuussisarneq eqqarsaatigalugu qulimiguulik distriktimiiginnartussaassaaq.

Angallannermi pissutsit

Takussutissiaq 9.3.1-imi 2008-mi Kulusuup aamma Tasiilaq akornanni, qulimiguulimmik Bell 212-imik, minutesini qulini angalasartumik atuilluni timmisartuussisarnermi ingerlatsinerup annertussusia takutinneqarpoq.

Takussutissiaq 9.3.1 2008-mi Kulusuup aamma Tasiilaq akornanni ingerlatsinerup annertussusia

Aallarnerit amerlassusaat	Ilaasut amerlassusaat	Nassiussat (kg)	Allakkat (kg)
1.838	9.709	94.615	58.788

Nassuiaat: Ingerlatsinerup annertussusia siumut utimullu suliat inerneri atorlugit nassuiarneqarpoq.

Najoqqutarisaaq: Regneark "Ammassalimmi eqqaanilu ilaasunik angallassineq" (Ilanngussaq 4), Namminersorlutik Oqartusani Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannerimullu Naalakkersuisoqarfimmit pissarsiarineqartoq.

Takussutissiaq 9.3.1-imi takuneqarsinnaasutut ullumikkut Kulusuup Tasiilallu akornanni qulimiguullit aallartartut 1800-erpiapput. Mittarfik Tasiilamut nuunneqassappat, Tasiilaq nunaqarfiillu akornanni nunaqarfimmut timmisartuussinerup pilersitsisoqartariaqassaaq, distriktimi nunaqarfinnut allanut timmisartuussisarnerup annertoqataanik. Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naliliivoq, tassani timmisartuussinerit (siumut/utimut) ukiumut 160-iussasut.

Angallannermut sunniutissat

Tassalu ataatsimut isigalugu timmisartuussinerit minutsinik qulinik sivilissuseqartut (siumut utimullu amerlassusaasa katinnerat) 1640-t sipaarneqarsinnaassapput. Qulimiguullilli ingerlanneqarneranni piffissaq atorneqartoq marloriaataassaaq, tassunga piffissaq piareersarnermut matusinermullu atorneqartoq ilaatinneqartussaammata.

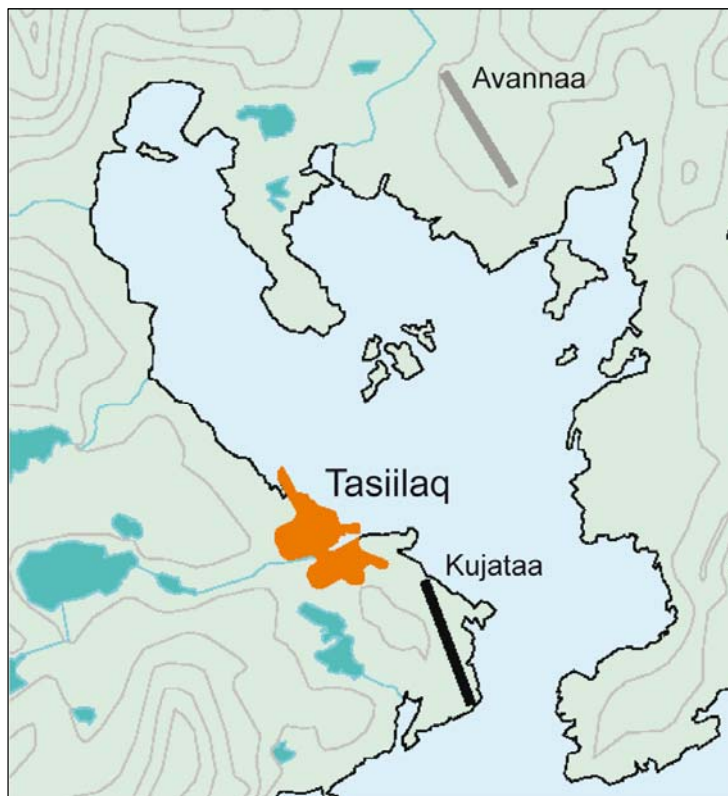
Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissat tunngavissallu

Mittarfiup nuunneqarnera aningaasaqarnikkut toqqaannartumik sunniutissanik arlalinnik nassataqassaaq. Taakku ukioq 2015 ukiutut ammaaffiusutut aallaavigalugu naatsorsorneqarput.

Mittarfimmik nutaamik sanasoqartussaassaaq, aammalu atortunik atuinerup allanngornerata toqqaannartumik sunniutigisaanik sullissisut aningaasartuutaat allannguuteqassapput. Taakku saniatigut angalasunut nassiussanullu piffissamut iluanaaruteqartoqassaaq. Sunniutissat taakku matuma kinguliani missiliorneqarput.

Sanaartornermut aningaasartuutit

Mittarfiup nutaap inissiffigisinnaasaannut periarfissat assigiinngitsut, ilusiliaq 9.3.1-imi takutinneqartutut isumaliutersuutigineqarsimapput.

Ilusiliaq 9.3.1 Tasiilami mittarfimmut nutaamut inissiffiusinnaasut

Najoqqutarisaq: Namminersorlutik Oqartussat, Avatangiisinut Attaveqarnermullu Aqutsisoqarfik 2008. *Mittarfinnik alliliineq - 2008-mi killiffik. 2008-mi novembarimi.*

Pingaartumik timmisartuussinermi pissutsit aamma sanaartornermut aningaasartuutit pissutigalugit inissiiffissaq "Kujataa" naleqqunnerpaatut nalilerneqarpoq. Ukunani sanaartugassanut missingersuutit 2008-mi naatsorsorneqarput, 2008-mi juulimi akit tunngavigineqarlutik.¹⁷⁴

1199 m / Ujaraaqat / Kujataa: 245 mio. kr. (07.2008)

1199 m / Asfalti / Kujataa: 275 mio. kr. (07.2008)

1199 m / Ujaraaqat / Avannaa: 335 mio. kr. (07.2008)

Mississueqqissaarnerni Kujataani aaqqiissutissaq ujaraaqqanik qalligaq (Kulusummi ullumikkut mittarfik pioreersoq assigalugu), 2008-mi akit tunngavigalugit 245 mio. koruuninut missiliorneqartoq aallaavigineqarpoq, tassalu 2010-mi akit tunngavigalugit sanaartugassanut aningaasartuutit 257 mio. koruuniussapput.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, mittarfiit

Mittarfeqarfiit paasissutissiinerat malillugu 2009-imi Kulusummi mittarfimmut ingerlatsinermut aningaasartuutit 12,8 mio. koruuniiiupput.¹⁷⁵ Tasiilami mittarfiup nutaap ingerlanneqarneranut aningaasartuutissat tunngaviumik Kulusummi atorneqartut amerlaqatigissagaat naliliisoqarpoq, mittarfiup angissusia assingusussaammat. Kisiannili mittarfik illoqarfimmut annerusumut, attaveqaateqarnikkut ingerlalluarnerusumut inissinneqartussaammat, sunniuteqarluarnerusumik ingerlatsinermi pissarsiassat ukiumut 2,5 mio. koruuninut nalilerneqarput. Taamaalluni mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarneratigut ingerlatsinermut aningaasartuutissat 20%-it missaannik sipaagaqarfiussapput.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, helistoppit

2009-mi Tasiilami helistoppip ingerlanneqarneranut aningaasartuutit 1,95 mio. koruuniupput. Aningaasartuutit taakku Kalaallit Nunaanni helistoppini/heliportini allani aningaasartuutaasartunit amerlanerungaatsiarput. Tassalu Kalaallit Nunaata kujataani heliportit ingerlanneqarnerinut aningaasartuutit taamaallaat ukiumut 850.000 koruunit missaanniittarput. Tasiilaq matuneqarpat, aammalu Kulusummi mittarfik helistoppimut/heliportimut allannngortinneqarpat, tamanna tunngavigalugu sunniuteqarluarnerusumik ingerlatsinermi pissarsiassat 1 mio. koruuniusussat naliliiffigineqarput.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, timmisartuussineq

Tasiilap aamma Kulusuup akornanni qulimiguulimmik ingerlatsinermik sivikillititsinermi sipaarutissat nalileruminaapput. Qulimiguulik sumiiffimmiiginnartussaavoq, taamaattumillu tunngaviumik tamatumunnga aningaasartuutissat ikilisinnissaat ajornakusoorpoq, tassungalu immikkut aningaasaatinut aningaasartuutit ilaatinneqarput. Kisiannili qulimiguulik siunertanut allanut atorneqarsinnasunngorlugu atorneqarunnaassaaq, taakkulu inuiaqatigiinnut kalaallinut isaatitsissutaasinnaapput imaluunniit nalilinnik allanik pissarsivigineqarsinnaallutik. Tamanna tunngavigalugu Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq aalajangerpoq, qulimiguullip Bell 212-ip atorneqarnerani nalunaaquttap akunneranut uuttuummut ataatsimut aningaasartuutit appasissut missiliorneqartut atorniarlugit, tak. takussutissiaq 7.6.1. Tamatuma kingunerisaanik nalunaaquttap akunneranut uuttuummut ataatsimut aningaasartuutissatut 12.500 koruunit atorneqarput.

¹⁷⁴ Namminersorlutik Oqartussat, Avatangiisinut Attaveqarnermullu Aqutsisoqarfik 2008. *Mittarfinnik alliliineq - 2008-mi killiffik*. 2008-mi novembarimi.

¹⁷⁵ Najoqqutarisaq: Regneark Mittarfeqarfinnit ulloq 7/6-2010 Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamut nassiunneqartoq.

Uuttuummut ataatsimut aningaasartuutit aamma piffissamik atuinnermi allannguutissatut missiliorneqartut tunngavigalugit sullissisut aningaasartuutissaasa allannguutissaat naatsorsorneqarput. Allannguutissat tamarmiut naatsorsorneqarnerini, qulimiguullip nalunaaquttap akunnerisa atugaasa 546-nik ilanngarnerini ukiumut aningaasartuutissat 6,8 mio. koruuninik appartussatut naatsorsorneqarsinnaapput.

Piffissamut pissarsiassat

Angalasut amerlanersaat Tasiilamut ingerlasuusarmata, mittarfik nuunneqassappat ataatsimut isigalugu piffissamut iluanaarutissanik pissarsisoqassaaq. Piffissami angallaffiusorpiami sipaarutissat minutsinik qulinik sivilissuseqarput, kisiannili sipaarutissat agguaqatigiissillugit katillugit minutsinik 30-nik sivilissuseqartussatut missiliorneqarput, tassanissaaq piffissaq utaqqiffiusoq piffissarlu taarsiiffiusoq sipaarneqartussaammata. Pissarsiassat taakku Tasiilap aamma Kulusuup akornanni ilaasut 60%-iinit aammalu nassiussat 80%-iinit pissarsiarineqarsinnaanissaat aalajangerneqarpoq, tak. takussutissiaq 9.3.1. Piffissamut iluanaarutissat 100%-imik iluanaarutigineqarnissaasa atorneqannginnissaanut tunngavioq tassaaq, aamma Kulusummut ilaasoqartartussaammata nassiussisoqartartussaallunilu, aammalu nuussinermi annaasaqartussaammata. Tamatuma saniatigut ilaasartut ilaat takornariaapput, taakkulu piffissamut iluanaarutissaat ataatsimut isigalugit Isumalioqatigiissitap misissuineranut, inuiaqatigiinnut kalaallinut tunngasussatut killiligaasumut ilaatinneqanngillat.

Piffissamut iluanaarutissat ilaasunut, nassiussanut allakkanullu angallassinermi piffissami angallaffiusumi ataasiakkaanut akit, Isumalioqatigiissitap naatsorsuutigisai malillugit nalilerneqarput, tak. kapitali 5. Tamanna tunngavigalugu ukiumut pissarsiassat 940.000 koruuninut naatsorsorneqarput.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuineq

Takussutissiaq 9.3.2-mi inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuinerup innerisa katinnerat, suliassami maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliassaqruiup iluani erniatigut takutinneqarput.

Tamatumunnga atatillugu erseqqissaatigineqassaaq, allannguutit sullissisunut naatsorsorneqartut qulimiguulimmik angallassinermi sipaagassatut Air Greenlandimut tutsinneqartussaammata. Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni timmisartuussinerit allannguuteqarnissaat naatsorsuutigineqanngilaq, taamaattumillu nunap avataani sullissisuusinnaasuni allannguutissat naatsorsukkanut ilanngunneqanngillat.

Takussutissiaq 9.3.2 Mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarnerani maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliassaqruiup iluani erniat. Piffissaq aningaasaliif-fiususaaq: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4%

Mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	NNV
Sanaartornermut aningaasartuutit	-140,5
Ingerlatsinerimut aningaasartuutit, mittarfiit	33,4
Ingerlatsinerimut aningaasartuutit, helistoppit/heliportit	13,4
Ingerlatsinerimut aningaasartuutit, sullissisut	91,3
Piffissaq pissarsiassaq	12,6
Akilerartarnerup equnerani annaasat	-0,3
Maanna naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	9,8
Suliassaqruiup iluani erniat, ukiumut %	4,3%

Takussutissiaq 9.3.2-mi takutinneqarpoq, mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarnissaa ataatsimut isigalugu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni imminut akilersinnaasoq.

Mittarfimmik nutaamik sananermi aningaasartuutissat amerlasuut mittarfimmik helistoppimillu ingerlatsinermut sipaagassanit, sullissisut aningaasartuutaannit ikilisussanit atuisunullu piffissami atorneqartumi pissarsiassanit illuatungilerneqartussaapput.

Takornariaqarneq

Naatsorsukkani takussutissiaq 9.3.2-mi takutinneqartuni mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarnerani takornariaqarnermut sunniutaasinnaasut eqqarsaatigineqanngillat. Maannakkut pissusiusut malillugit Islandimiit Kulusummut ilaasartut ukiumut 6.000-it missaanniittarput, tak. takussutissiaq 9.3.3.

Takussutissiaq 9.3.3 2005-imiit 2010-mut Islandip aamma Kulusuup akornanni ilaasut

2005	2006	2007	2008	2009	2010
5.785	6.152	6.177	6.009	6.194	5.518

Najoqqutarisat: Paasissutissat Mittarfeqarfinnit pissarsiarineqartut.

Islandimiit ilaasartut amerlanersaat ulluinnaarlugu takornariaasarpur, taamaallaat Kulusummut killittartut. Islandimiit ilaasartut ilaannaat ullut arlerlugit takornariaasarpur, Tasiilamut tikeraartut.

Taamaattumik mittarfik Kulusummiit Tasiilamut nuunneqassappat, minnerunngitsumik Islandimiit tikeraartartut amerlassutsimikkut qanoq sunniuteqarfigineqarnissaat naliliiffigineqartariaqarpoq – tassani ulluinnaarlugu takornariartartut aamma ullut arlerlugit takornariartartut amerlassusaat katitigaanerallu eqqarsaatigalugit. Tamatumunnga atatillugu takornariat atuinerat qanoq sunniuteqarfigineqassanersoq naliliiffigineqartariaqarpoq. Ilulissani mittarfiup tallineqarnissaata misissueqqissaarfignerani Isumalioqatigiissitap mianersortumik naatsorsuutigaa, Ilulissani – aammalumi Tasiilami – Kulusummut naleqqiullugu pisiniarnissamut il.il. periarfissat amerlanerunerat pissutaalluni, ulluinnaarlugu takornariat atuinerat 200 koruunimiit 400 koruunimut marloriaatinngussasut. Taamatut naatsorsuutigisaqarneq aamma uani atorneqarpoq. Tamatuma saniatigut nuussinissaq ulluinnaarlugu takornariartartut aammalu ullut arlerlugit takornariartartut katitigaanerannut qanoq sunniuteqassanersoq missiliuiffigineqartariaqarpoq. Kiisalu Ilulissani mittarfiup tallineqarsinnaanerani Tunumut takornariartartut qanoq sunniuteqarfigineqarsinnaanerat eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

Pissutsini tunngaviusuni, Kulusummi mittarfiup pigineqaannarneranik tunngaveqartuni, Ilulissanilu mittarfiup tallineqarnissaanik aamma ilaatitsiviusuni Islandimiit takornariartartut 4.000-inut ikilinissaat, taakkulu 10%-iisa ullut arlerlugit takornariaanissaat, aammalu Tasiilamut tikeraartuusarnissaat tunngavineqarpoq. Pissutsini qinigassani, mittarfiup Tasiilamut nuunneqarnissaanik tunngaveqartuni, Islandimiit takornariat 5.000-inut amerlinissaat, taakkulu 20%-iisa Tasiilamut ullut arlerlugit takornariaasarnissaat tunngavineqarpoq.

Ukiumi aallarnerfiusumi 2015-imi, aammalu ukiut 20-t qaangiunnerini ineriartorfissanut najoqqutassiaq 1-imi takornariat 60%-inut amerlinissaannut mianersortumik naliliinermi isertitanut sunniutissat takussutissiaq 9.3.4-mi allanneqarput.

Takussutissiaq 9.3.4 Mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarnerani 2015-imi aamma 2035-mi takornariat amerlineranni isertitanut sunniutissat

	2015	2035
Pissutsit tunngaviusut, tassani Kulusummi mittarfik pigiinnarneqarluni:		
Ulluinnarlugu takornariat	3.600	5.760
Ullut arlerlugit takornariat	400	640
Isertitanut sunniutissat ^a	3.480.000 kr.	5.568.000 kr.
Pissutsit qinigassat, tassani mittarfik Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarluni:		
Ulluinnarlugu takornariat	4.000	6.400
Ullut arlerlugit takornariat	1.000	1.600
Isertitanut sunniutissat ^b	6.100.000 kr.	9.760.000
Isertitassat sunniutissaasa assigiinngissutaat	2.620.000 kr.	4.192.000

a) 2012-imi taamatullu 2032-mi isertitanut sunniutissat ulluinnarlugu takornarianut 600 koruuniupput (100 koruunit + ilaasunut akitsuutitut 500 koruunit), aammalu ullut arlerlugit takornarianut 3.300 koruuniullutik (2.280 koruunit aamma ilaasunut akitsuutitut 500 koruunit), tassani isumalioqatigiissitap misissugaani allani pisutulli 2010-mut akit aalajangersimasut atorineqarlutik.

b) 2012-imi taamatullu 2032-mi isertitanut sunniutissat ulluinnarlugu takornarianut 700 koruuniupput (200 koruunit + ilaasunut akitsuutitut 500 koruunit), aammalu ullut arlerlugit takornarianut 3.300 koruuniullutik (2.280 koruunit aamma ilaasunut akitsuutitut 500 koruunit), tassani isumalioqatigiissitap misissugaani allani pisutulli 2010-mut akit aalajangersimasut atorineqarlutik.

Mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarnerani 2015-imi aamma 2035-mi takornariat amerlinerannit isertitanut sunniutissat naatsorsorneqarnerat tunngavigalugu, suliassap imminut akilersinnaassusiata sunniutissai tamarmiusut naatsorsorneqarput, tak. takussutissiaq 9.3.5.

Takussutissiaq 9.3.5 Mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarneranut atatillugu takornariat amerlineranni saniatigut sunniutissat ilanngunneqarnerini maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliassaqqarfiup iluani erniat. Piffissaq aningaasaliifiususaaq: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4%

Mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	NNV
Takornariaqarneq ilaatinagu maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit (NNV) katillugit	9,8
Suliassaqqarfiup iluani erniat, ukiumut %	4,3%
Takornariat amerlinerini saniatigut sunniutissat	43,8
Maanna naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	53,5
Suliassaqqarfiup iluani erniat, ukiumut %	5,4%

Isumalioqatigiissitap oqaatigissavaa, takornarianut sunniutissatut allanneqartut nalorninangaatsiarmata. Tamanna aamma tunngavigalugu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni isertitassat sunniutissaannut missiliuinerup inernera Isumalioqatigiissitap qanoq iliorluni pissarsiarisimaneraa sukumiingaatsiartumik nassuiarneqarpoq, taamaalillunilu allanik naliliisoqassappat sunniutissat missiliornissaat ajornanngitsuaranngorpoq.

Malussajassutsimik misissueqqissaarneq, sanaartornermut aningaasartuutit

Misissuinermi sanaartornermut aningaasartuutit, takornariaqarnerup annertusinerani saniatigut sunniutissanik ilanngussiffiusut 25%-inik qaffanneqarpata, suliaassap maannakkut nalinga ilanngaasereerlugu 15 mio. koruuninik appartussaavoq. Tassalu suliaassat sulii imminut akilersinnaasussaavoq, suliaassarfiulli iluani erniat ukiumut 4,3%-inut appassapput.

Sunniutissat naliligaanngitsut

Mittarfik nuunneqassappat Kulusuup Tasiilallu akornanni akimmisaarfiusartut, ullumikkut misigineqartartut misigineqartarunnaartussaapput. Timmisartut tikinnerannut minnerannullu atatillugu angalasut qulimiguulimmut inissaqartinneqarnissaat akulikitsumik ajornartorsiutaasarpog. Tamatumani piffissamut iluanaarutissat misissuineranut ilaatinneqanngillat.

Naliliineq

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap takutippaa, mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarnissaa inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu imminut akilersinnaasoq. Tamatumunnga atatillugu aamma erseqqissaatigineqassaaq, tamatuma nassatarisaanik takornarianut periarfissat annertusinissaat mianersortumik naliliiffigineqarmat. Tamatumani aamma tamatuma tunngavissat annikitsut tunngavigalugit naliliiffigineqarnera pissutaavoq.

Tamatuma nangissutigisaanik isumaliutersuutit politikkikkut aalajangiinissamut ilaatinneqartariaqarnerat eqqarsaatigalugu, aamma mittarfiup Kulusummiit Tasiilamut nuunneqarnerani Tunumi inuussutissarsiutitigut ineriartornerup nukittorsarneqarnissaanut periarfissat ilaatinneqartariaqarput.

9.4 Nerlerit Inaat/Ittoqqortoormiit

Ittoqqortoormiit distriktiani illoqarfik Ittoqqortoormiit kisimiipog, tassanilu 1. januar 2009-imi innuttaasut 485-iupput¹⁷⁶.

Nerlerit Inaanni mittarfik illoqarfiup Ittoqqortoormiit avannamut kitaani 40 km-ingajannik ungasissusilimmiipog, aallaqqaammullu Jameson Land-imi uuliamik ujarlernerup atitillugu atugassatut sananeqarsimalluni. Mittarfik ujaraaqanik qalligaavoq 1000 meterinik takissusilik, tassanilu inissiisarfeqarog kantiinaqarlunilu, aammalu Mittarfeqarfinnit ingerlanneqarluni.

Nerlerit Inaat / Ittoqqortoormiit Tunup Avannaarsuani Nunamut allanngutsaaliukkamut isaariaavoq. Miffissamut periarfissaq qaninneq nunaannarmi mittarfiuvoq, Mestersvig-imi nunami allanngutsaaliukkap iluani sulii avannamut 170 km-inik isorartussusilimmiilluni.

Mittarfik Ittoqqortoormiitut nuunneqassappat, tunngaviusumik distriktimi qulimiguulimmik pisariaqartitsineq atorunnaartussaavoq, qulimiguulimmik sullinneqartussanik nunaqarfeerussimammat. Kisiannili qulimiguulik SAR-imut upalungaarsimaneq eqqarsaatigalugu immaqqa sumiiffimmiiginnartussaassaaq.

¹⁷⁶ Ukiumoortumik kisitsisitigut paasisutissat 2009. *Naatsorsueqqissaartarfik 2009*.

Angallannermi pissutsit

Takussutissiaq 9.4.1-imi Ittoqqortoormiit aamma Nerlerit Inaata akornanni 2008-mi ingerlatsinerup annertussusaa takutinneqarpoq, tassanilu 2010-miit qulimiguulik Bell 222U minutsini 15-ini angalasartoq atorineqarpoq (siumut utimullu amerlassusaasa katinnerat).

Takussutissiaq 9.4.1 2008-mi Ittoqqortoormiit distriktiani ingerlatsinerup annertussusia

Aallarnerit amerlassusaat	Ilaasut amerlassusaat	Nassiussat (kg)	Allakkat (kg)
704	1.620	16.503	13.864

Nassuiaat: Ingerlatsinerup annertussusia siumut utimullu suliat inerneri atorlugit nassuiarneqarpoq.

Najoqqutarisaq: Regneark "Ittoqqortoormiini eqqaanilu ilaasunik angallassineq" (Ilanngussaq 4), Namminersorlutik Oqartussani Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannerimullu Naalakkersuisoqarfimmit pissarsiarineqarpoq.

Takussutissiaq 9.4.1-imi takuneqarsinnaasutut ullumikkut Ittoqqortoormiit aamma Nerlerit Inaata akornanni qulimiguulimmik aallartarnerit 700-t missarpiaanniipput.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissat tunngavissallu

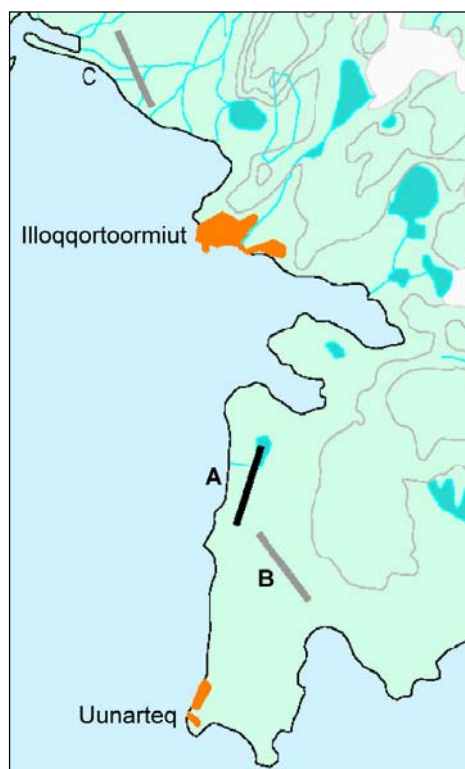
Mittarfiup nuunneqarnera toqqaannartunik arlalinnik aningaasaqarnikkut sunniutissartaqarpoq. Naatsorsuinerni taakkunani ukioq 2015 ukiutut ammaaffissatut tunngavigineqarpoq.

Mittarfimmik nutaamik sanasoqartussaassaaq, aammalu atortunik atuinerup allanngornerata toqqaannartumik sunniutigisaanik sullissisut aningaasartuutaat allannguuteqassapput. Taakku saniatigut angalasunut nassiussanullu piffissamut iluanaaruteqartoqassaaq.

Sanaartugassanut missingersuutit

Ittoqqortoormiini mittarfimmik inissiiffissat assigiinngitsut arlallit misissuiffigineqarsimapput. 2004-mi takusaanerit tunngavigalugit naliliisoqarpoq, illoqarfiup mittarfiullu akornanni aqquserniornissamut aningaasartuutissat amerlagaluartut, inissiiffissaq A-p, illoqarfiup kujataani 4 km-inik ungasissusilimmiittup kisimi suliarineqarnissaa ingerlateqqinneqartariaqarpoq.¹⁷⁷ Aqquserniormi kangerliumaneq 500 – 600 m-inik ikertussusilik aqqusaarneqartussaavoq.

¹⁷⁷ Sumiiffimmi tassani mittarfik 500 m, qangaanerusoq entreprenørimit Islandimeersumit sananeqarsimasoq, nunaannarmi mittarfittut suliaasoq pigineqareerpoq.

Ilusiliaq 9.4.1 Ittoqqortoormiini mittarfimmik inissiiffissat

Najoqqutarisag: Namminersorlutik Oqartussat, Avatangiisinut Attaveqarnermullu Aqutsisoqarfik 2008. *Mittarfinnik alliliineq – 2008-mi killiffik*. 2008-mi novembarimi.

2008-mi inissiiffissag A-mi nunap immikkoortuani mittarfimmik sananissamut missingersuutit (2008-mi juulimi akit) imatut naatsorsorneqarput.¹⁷⁸

1199 m / Ujaraqqat: 145 mio. koruunit (07.2008)

Misissueqqissaarnermi missingersuusag taanna, 2010-mi akit malillugit 152 mio. koruuninik naleqartoq aallaavigineqarpoq.

Ingerlatsinermit aningaasartuutit, mittarfiit

Mittarfeqarfiit ilisimatitsinerat malillugu Nerlerit Inaanni mittarfiup ingerlanneqarneranut aningaasartuutit 2009-mi 13,3 mio. koruuniusimapput.¹⁷⁹ Ittoqqortoormiini mittarfiup nutaap ingerlanneqarneranut aningaasartuutissat tunngaviusumik Nerlerit Inaanni atorneqartut amerlaqatigissagaat naliliisoqarpoq, mittarfiup angissusia assingusussaammat. Kisiannili mittarfik illoqarfimmut annerusumut, attaveqaateqarnikkut ingerlalluarnerusumut inissinneqartussaammat, sunniuteqarluarnerusumik ingerlatsinermi pissarsiassat ukiumut 2,5 mio. koruuninut missiliorneqarput. Taamaalilluni ingerlatsinermit aningaasartuutissat 20%-it missaannik sipaagaqarfiussapput.

¹⁷⁸ Namminersorlutik Oqartussat, Avatangiisinut Attaveqarnermullu Aqutsisoqarfik 2008. *Mittarfinnik alliliineq – 2008-mi killiffik*. 2008-mi novembarimi.

¹⁷⁹ Regneark 7/6-2010-mi Mittarfeqarfinniit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamut nassiunneqartoq.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, helistoppit

Mittarfik Ittoqqortoormiunut nuunneqassappat, helistoppimut aningaasartuutit sipaarneqarsinnaassapput. Ittoqqortoormiini helistoppip ingerlanneqarneranut aningaasartuutit ukiumut 850.000 koruuninik amerlassuseqartut missiliorneqarput, tassalu Kalaallit Nunaanni helistoppit allat assigalugit (tak. Mittarfeqarfinniit ilisimatitsissutit).

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, timmisartuussineq

Mittarfik Ittoqqortoormiunut nuunneqassappat, qulimiguulik distriktimiit peerneqarsinnaassaaq, Ittoqqortoormiit eqqaanni nunaqarfeqanngimmat. Tamatuma kingunerisaanik qulimiguullip ingerlanneqarneranut aningaasartuutit allanngorartut aalajangersimasullu tamarmik sipaarneqarsinnaapput. Tamatumani pissutsit Tasiilami allaapput, tassani qulimiguulimmik nunaqarfinnik sullissisussamik peqaannartussaammat. Taamaattumik aningaasartuutit qaffasissut aalajangersimasut pissutsini taakkunani sipaarneqarsinnaassanngillat.

Taamaattumik aningaasartuutitut sipaagassat allatut naatsorsorneqarput, tassani aningaasartuutitut sipaagassat ilaasut bilitsinut aningaasartuutaasa, tassalu siumuinnaq bilitsimut ataatsimut 666 koruuniusut, aammalu kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiissummut aningaasartuutit inernerinit aalajangerneqartussaammata. Tassani Mittarfeqarfiit siumuinnaq bilitsimut ataatsimut ilaasunut akitsuutitut akiligassiisutaa 200 koruuniusoq ilanngaatineqarpoq.¹⁸⁰ Paasissutissat taakku tunngavigalugit aningaasartuutitut sipaagassat ukiumut 5,8 mio. koruuninut naatsorsorneqarsinnaapput.

Sipaagassat Kulusummi naatsorsuinermit suleriaatsip assinganik atuilluni aamma naatsorsorneqarput, tassanili uuttuummut ataatsimut aningaasartuutissat qaffasissut, nalunaquttap akunneranut 16.000 koruuniusut atorneqarput (tak. Bell 222 U-mut takussutissiaq 7.6.1), qulimiguulik sumiiffimmiit peerneqarsinnaammat.

Taamaalilluni qulimiguullip nalunaquttap akunneri atortagaasa nalunaquttap akunnerinik 235-inik ikilinerisigut ukiumut sipaagassat katillugit 3,8 mio. koruuninut naatsorsorneqarput.¹⁸¹

Tamanna tunngavigalugu sullissisut sipaarutissat mianersortumik 5 mio. koruuninut missiliorneqarput.

Piffissamut pissarsiassat

Angalasartut tamarmik Ittoqqortoormiunut ingerlasuusarmata mittarfik nuunneqassappat ataatsimut isigalugu piffissamut iluanaaruteqartoqassaaq. Piffissaq angalaffiusorpiaq minutsinik qulinik sivilissuseqartoq sipaarneqassaaq, kiisalu sipaarutissat agguaqatigiissinnerini katillugit minutsit 30-t sipaarneqartassasut ilimagineqarpoq, tassanissaaq piffissaq utaqqiffiusoq piffissarlu nikiffiusoq sipaarneqartussaammata.

¹⁸⁰ Teknikki kisiat eqqarsaatigalugu siumuinnaq bilitsimut ataatsimut aningaasartuutit tamarmiusut 3.775 koruunit atorneqarput. Taakkunannga 666 koruunit atuisup akiligassarai, kiisalu kiffartuunneqarnissamik isumaqatigiisuteqarnerup kingunerisaanik 2008-misut Nerlerit Inaata aamma Ittoqqortoormiit akornanni siumut utimullu ilaasut 1620-iussappata, siumuinnaq bilitsimut ataatsimut tapiissutit 3.109 koruuniusapput, tak. Naatsorsueqqissaartarfik, *Ukiumoortumik kisisititigut paasissutissat*, Takussutissiaq 8.9.

¹⁸¹ Siumuinnaq angalanerit 704-t, angalanek piareersaanerlu ilanngullugit katillugit minutsinik 20-nik sivilissusillit.

Piffissamut iluanaarutissat ilaasunut, nassiussanut allakkanullu angallassinermi piffissami angalaffiusumi uuttuummut ataatsimut akit, Isumalioqatigiissitap naatsorsuutigisai malillugit nalilerneqarput, tak. kapitali 5. Tamanna tunngavigalugu ukiumut pissarsiassat 260.000 koruuninut naatsorsorneqarput.

Inuiaqatigiit ani-ngaasaqarnerannik naatsorsuineq

Takussutissiaq 9.5.2-mi inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuinerup inernerisa katinnerat, suliasami maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliasaqaqfiup iluani erniatigut takutinneqarput.

Tamatumunnga atatillugu erseqqissaatigineqassaaq, allannguutit sullissisunut naatsorsorneqartut qulimiguulimmik angallassinermi sipaagassatut Air Greenlandimut tuttussaammata. Islandip aamma Kalaallit Nunaata akornanni timmisartuussinerit allannguuteqarnissaat naatsorsuutigineqanngilaq, taamaattumillu nunap avataani sullissisuusinnaasuni allannguutissat naatsorsukkanut ilanngunneqanngillat.

Takussutissiaq 9.4.2 Mittarfiup Nerlerit Inaanniit Ittoqqortoormiunut nuunneqarnerani maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliasaqaqfiup iluani erniat. Piffissaq aningaasaliiffiusussaq: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4%

Mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	NNV
Sanaartornermut aningaasartuutit	-83,2
Ingerlatsineriut aningaasartuutit, mittarfiit	33,4
Ingerlatsineriut aningaasartuutit, helistoppit/heliportit	11,4
Ingerlatsineriut aningaasartuutit, sullissisut	66,8
Piffissaq pissarsiassaq	3,5
Akilaartaarnerup equnerani annaasat	2,8
Maanna naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	34,7
Suliasaqaqfiup iluani erniat, ukiumut %	5,5%

Takussutissiaq 9.4.2-mi takutinneqarpoq, mittarfiup Nerlerit Inaanniit Ittoqqortoormiunut nuunneqarnissaa ataatsimut isigalugu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni imminut akilersinnaasoq. Tassalu mittarfimmik nutaamik sananermi aningaasartuutissat amerlasuut mittarfimmik helistoppimillu ingerlatsineriut sipaagassanit, sullissisut aningaasartuutaannit ikilisussanit atuisunullu piffissami atorneqartumi pissarsiassanit illuatungilerneqartussaapput. Erseqqissaatigineqassaaq, sumiiffimmi qulimiguulimmik peqarunnaartussaana tunngavigineqarmat.

Malussajassutsimik misissueqqissaarneq

Sanaartornermut aningaasartuutissat 25%-inik amerlineqarpata suliaq sulii imminut akilersinnaasussaavoq, kisiannili maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit ukiumut 12 mio. koruuninik aamma suliasaqaqfiup iluani erniat 4,4%-inik appartussaapput.

Aalajangiisuulluinnartussarli tassaavoq, qulimiguulimmik sumiiffimmi peqarunnaartussaana.

Sunniutissat naliligaanngitsut

Suliasaq takornarianik assartuussineriut pissutsinik pitsannguissaaq, taamaattumillu sumiiffimmi takornariaqarnermik ineriartortitsinissamut tunngavissaqarpoq. Tamatumani inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut iluanaarutissat misissuineriut ilanngunneqanngillat.

Nerlerit Inaanni mittarfiup matuneratigut Ittoqqortoormiini mittarfik Tunup Avannaarsuani Nunamut allanngutsaaliukkamut isaariatut pingaarnertut atorneqarsinnaalissaaq. Timmisartut tamarmik Ittoqqortoormiini akileraaruserisunit politiinillu misissorneqartalissapput, aammalu ilisimatusartut takornariallu, ullumikkut Nunamut allanngutsaaliukkamut tikeraartartut, inuiaqatigiinnut kalaallinut sukkulluunniit akuliunnissamut periarfissaqanngitsut illoqarfimmut tikeraarnissamut periarfissaqalissapput¹⁸².

Naliliineq

Misissueqqissaarnerit ingerlanneqartut tunuliaqutaralugit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naliliivoq, Ittoqqortoormiini mittarfimmik sananissamut, tamatumalu peqatigisaanik Nerlerit Inaanni mittarfiup pioreersup matunissaanut tunngavissaqartoq.

9.5 Mittarfinni allani suliassat

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq aamma Qaarsunut/Uummannamut aamma Qaanaamut/Pituffimmut timmisartumik angallassinermi angallassinikkut unammilligassat misissueqqissaarfagai, tak. immikkoortoq 9.5.1 aamma 9.5.2.

9.5.1 Qaarsuni mittarfik – Uummannami angallannikkut pissutsit

Qaarsuni mittarfik illoqarfimmut Uummannamut isaariaavoq, naak Nuussuup qeqertaasartaani nunaqarfiup Qaarsut eqqaanni, Uummannap kitaani 20 km-inik ungasissusilimmi inissisimagaluarluni. Ilaasut timmisartup tikinneranut aallarnanullu atatillugu mittarfiup illoqarfiullu akornanni qulimiguulimmik uteqattaarluni timmisartuussisartumik timmisartuunneqartarput.

Uummannap qeqertarpiaani mittarfiliornissaq teknikki eqqarsaatigalugu ajornakusoortoq akisuujusorlu misissueqqaarnerit takutereeraallu Qaarsuni mittarfik 29. september 1999-imi atoqqaarfissiorneqarpoq. Qaarsuni mittarfik 900 meteriuvoq, aammalu ujaraaqqanik qalligaalluni sanaajulluni.

Qulimiguulimmik assartuussineq akisuujuvoq, taamaattumillu Uummannap angallannikkut sullinneqarnissaa qulakkeerniarlugu periaasissat assigiinngitsut eqqarsaatigineqarsimapput. Tassalu Qaarsut aamma Uummannap akornanni angallammik angalatitsinissaq isumaliutigineqarsimavoq, taamatullu mittarfiup Uummannap qeqertarpiaani sananeqarnissaa siunnersuutigineqarsimalluni. Siusinnerusukkulli misissuinerit takutippaat tamanna teknikki eqqarsaatigalugu ajornakusoortorujussuusoq, taamaattumillu mittarfiup Uummannap qeqertaani sananeqarnissaa aamma akisoorujussuusussaasoq.¹⁸³ Taamaattumik periarfissaq taanna Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq annertunerusumik misissuiffiginngilaa. Kisiannili mittarfik sananeqassappat mittarfiup imminut akilersinnaanissaa eqqarsaatigalugu annerpaamik qanoq akeqartariaqarnera naatsorsorpaa. Naatsorsuineri Qaarsuni mittarfiup matuneqarnissaa, Uummannamilu mittarfimmik taarserneqarnissaa, aammalu mittarfiup ingerlanneqarnerata aserfallatsaalineqarneratalu

¹⁸² Ingerlasussanik piareersaasarneq aqutsinerlu pillugit suleqatigiissitaq. *Nunamut allanngutsaaliukkamut isaariaq pingaarnaq*. 2007-imi novembarimi..

¹⁸³ Uummannap qeqertarpiaani mittarfimmut inissiiffissami qaartiterinermut immiinermullu naatsorsuisoqarsimanersoq imaluunniit sanaartornissamut missingersuusiortoqarsimanersoq Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq ilisimasaqanngilaa. Taamaattumik mittarfiup tassani sananeqarnissaa eqqarsaatigineqarpat, maannakkut aalajangersakkat Uummannallu qeqertaani pissusiviusut aallaavigalugit tamatumunnga periarfissat nutaamik misissuiffiqarnissaat pisariaqarpoq.

allannguuteqannginnissaa tunngavigineqarpoq. Qulimiguulimmik ingerlatsinerumut aningaasartuutitut sipaagassat (ukioq kaajallallugu) ukiumut katillugit 6,4 mio. koruuninut naatsorsorneqarput. Taakku ukiuni 25-ini aningaasalersorneqassappata, mittarfik 160 mio. koruunit tikillugit akeqarsinnaasoq naatsorsorneqarpoq (ukiut 25-it qaangiunnerini naliusup sinnera, tassalu sanaartormermut aningaasartuutit tamarmiusut ilanngullugit naatsorsorneqarmata).

Angallatit qulimiguulimmut taartissatut

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap aamma matuma kinguliani misissorpaa, aasaanerani qulimiguulimmik atuinnermut taarsiullugu ilaasut Qaarsut Uummannallu akornanni imaatigut angallanneqarnissaat inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaaruteqarfiusinnaanersoq. Naliliinermi tassani aasaanerata juunimiit septembarimut, tassalu qaammatinik sisamanik sivilissuseqarnera tunngavigineqarpoq.

Angallannermut sunniutissat

Mittarfimmi utaqqisarnermut atorlut pigineqaannarnissaat aammalu mittarfiup Qaarsunilu umiarsualiviup akornanni bussit angallaviannik pilersitsinissaq naatsorsuutigineqarpoq. Angallavik aqqusineq ujaraaqqanik qalligaq pioreersoq aqqutigalugu 1 km-it missaannik isorartussuseqarpoq, aammalu bussit mikisut 12-inik ilaasoqarsinnaasut atorlugit minutsit tallimat missaanni angalasarnissaq naatsorsuutigineqarpoq.

Umiarsualivimmiit angallat sukkasuuliaq 12-inik ilaasoqarsinnaasoq, minutsini 35-ini angalasartoq atorlugu 25 km-ini Uummannamut angallassisoqartassaaq.¹⁸⁴ Taamaallilluni tikiffissanut marlunnut piffissaq siumut utimullu angalanermut atorneqartoq minutsit 80-it missaannik sivilissuseqassaaq, tassani ikaarnermut niunermullu minutsit tallimat atorneqartarnissaat naatsorsuutigineqarmat.

Takussutissiaq 9.5.1-imi 2008-mi aasaanerani qaammatini sisamani, tikiffissat marluusut taakku akornanni qulimiguulimmik Bell 212-imik atuiffiusumi, minutsini qulini angalaffiusartumi Qaarsut Uummannallu akornanni ingerlatsinerup annertussusia takutinneqarpoq.

Takussutissiaq 9.5.1 2008-mi juunimiit septembarimut Qaarsut Uummannallu akornanni ingerlatsinerup annertussusia

Aallarnerit katillugit (jun-sep)	Ilaasut katillugit (jun-sep)	Nassiussat (kg) (jun-sep)	Allakkat (kg) (jun-sep)
507 ^a	2.818	12.834	10.519

a Ukioq kaajallallugu siumut utimullu aallarnerit 2008-mi katillugit 1537-iusimapput.

Nassuiaat: Siumut utimullu ingerlatat inernerisigut ingerlatsinerup annertussusia nassuiarneqarpoq.

Najoqqutarisat: Regneark "2008-mi Uummannami eqqaanilu ilaasunik angallassineq" (Ilanngussaq 4), Namminersorlutik Oqartussani Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannerimullu Naalakkersuisoqarfimmit pissarsiarineqartoq.

Takussutissiaq 9.5.1-imi takuneqarsinnaasutut ullumikkut qulimiguulimmik Qaarsut Uummannallu akornanni juunimiit septembarimut aallarnerit 500-erpiasarpur.

¹⁸⁴ Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap ilimagaa, angallat Søfartsstyrelsimit akuerineqarsinnaasoq.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissat tunngavissallu

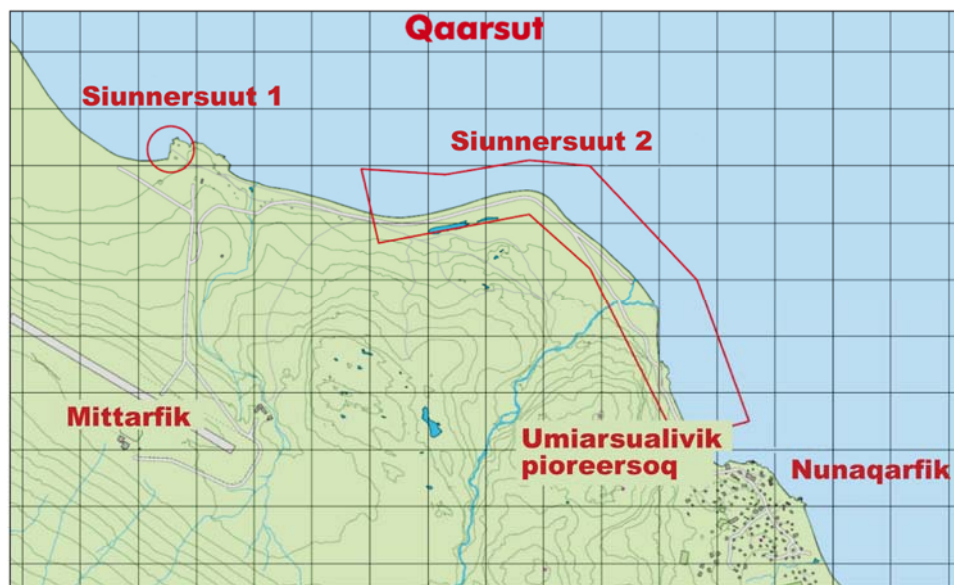
Aasaanerani qulimiguulimmik assartuussinerup angallammik assartuussinerup allanngortinneqarnissaa aningaasaqarnermut toqqaannartumik arlalinnik sunniuteqartussaavoq. Taakku ukioq 2015 ukiutut ammaafissatut aallaavigalugu naatsorsorneqarput.

Qulimiguulimmik ingerlatsinermi sipaagaqartoqassaaq, kisiannili angallammik bussinullu aningaasartuutit akilerneqartussaassapput. Tamatuma saniatigut angallassinermut atatillugu sanaartornermut aningaasartuuteqartoqassaaq.

Sanaartornermut aningaasartuutit

Sanaartornermut aningaasartuutit pingaartumik Qaarsuni talittarfeqarnerup pitsanngorsarneqarnissaanut atorineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, nunaqarfimmi mikisumik talittarfeqarmat, taannali tininnerani immamiikkunnaartarpoq.

Talittarfimmik minnerusumik, naammaginartumik itissusilimmik sanasinnaanermut, taamaalillunilu ilaasussat angallatit minnerit atorlugit Qaarsunut/Qaarsuniit angallanneqarsinnaalernissaannut periarfissat maannamut nalilersuiffigineqaannarallarsimapput. Naliliinerni taakkunani sarfaq, anori attaveqaatillu pioreersut pingaarnersiorlugit misissuiffigineqarsimapput.¹⁸⁵ Ilusiliaq 9.5.1-imi siunnersuut 1 tamatumunnga atatillugu siunnersuutini piviusorsiorpalaarnerusutut toqqaarneqarpoq.

Ilusiliaq 9.5.1 Qaarsut eqqaanni talittarfiup inissiffigisinnaasaanut nunap assinga takussutissiaq

Siunnersuut 1-imi sanaartugassap 5 mio. koruuningajannik akeqarnissaa missiliorneqarpoq (2010-mi akit).

¹⁸⁵ Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfinnut attaveqaqateqarneq, 2010-mi novembarimi.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, mittarfik, heliporti

Qulimiguulimmik assartuinerup aasaanerani angallammik assartuinermut allanngortinneqarnerani, Uummannami mittarfimmi heliportimilu ingerlatsinermut aningaasartuutit tamarmiusut allannguuteqassanngitsut ilimagineqarpoq.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, umiarsualivik

Siusinnerusukkut Qaarsuni umiarsualiviup nutaap aserfallatsaaliorneqarnissaanut aningaasartuutissat missiliorneqarsimannngillat. Taamaattumik Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq aalajangerpoq, ukiumut aningaasartuutissat sanaartornermut aningaasartuutit 2%-iinik, tassalu 100.000 koruuninik annertussusilerniarlugit.

Ingerlatsinermi aningaasartuutitut sipaagassat, qulimiguulik

Matuma siuliani nassuiarneqartutut timmisartuussinerit minutsinik qulinik sivisussusillit 507-it sipaarnegassapput. Qulimiguulimilli ingerlatsinermi piffissap atorneqartartup marloriaataanissaa naatsorsuutigineqarpoq, tassunga piffissaq piareersaanermut matusinermullu atorneqartartoq ilaatinneqartussaammat. Taamaalilluni ingerlatsinermut piffissap annikillissutissaa katillugit nalunaaquttap akunnerinut 169-inut naatsorsorneqarpoq.

Qulimiguulimmik ingerlatsinermik sivikillisisinermi sipaarutissat nalileruminaapput, qulimiguulik sumiiffimmiiginnartussaammat, qaammatillu sinnerini atorneqartussaalluni. Kisiannili qulimiguulik siunertanut allanut atorneqarsinnasunngorlugu atorneqarunnaassaaq, inuiaqatigiinnut kalaallinut isaatitsissutaasinnaassalluni imaluunniit nalilinnik allanik pissarsivigineqarsinnaassalluni. Tamanna tunngavigalugu Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq aalajangerpoq, qulimiguullip Bell 212-ip atorneqarnerani nalunaaquttap akunneranut uuttuummut ataatsimut aningaasartuutit appasissut missiliorneqartut atorniarlugit, tak. takussutissiaq 7.6.1. Tamatuma kingunerisaanik nalunaaquttap akunneranut uuttuummut ataatsimut aningaasartuutissatut 12.500 koruunit atorneqarput.

Uuttuummut ataatsimut aningaasartuutit aamma piffissamik atuinermi allannguutissatut missiliorneqartut tunngavigalugit sullissisut aningaasartuutissaasa allannguutissaat naatsorsorneqarput. Allannguutissat tamarmiusut naatsorsorneqarnerini, ukiumut aningaasartuutissat 2,1 mio. koruuninik appartussatut naatsorsorneqarsinnaapput.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, angallat aamma bussinik assartuussineq

Qaarsut aamma Uummannap akornanni angallat siumuinnaq angalanernik 507-it missaanniittunik ingerlatsisartussaassaaq, qulimiguullip Bell-ip ilaasorisinnaasaasa amerlaqataanik ilaasoqarsinnaasussaagami, angalanerlu 25 km-iummat qaammatini sisamani katillugit 12.675 km-ini angalasartussaassaaq. Angalanermi km-imut uuttuummut ataatsimut akiusoq katillugu 26 koruuninut missiliorneqarpoq. Taamaalilluni qaammatini sisamani angallammik ingerlatsinermut aningaasartuutissat katillugit 330.000 koruuniussapput.

Ilaasut Qaarsuni mittarfiup umiarsualiviullu akornanni angallanneqartassapput. Angallavik 1 km-it missaanniiginnarluartoq aningaasartuutissat tamaasa matussuserniarlugit angalaneq ataaseq 200 koruuneqartassasoq ilimagineqarpoq. Taamaalilluni ukiumut bussinik assartuussinermut aningaasartuutissat katillugit 100.000 koruuniussapput.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuineq

Takussutissiaq 9.5.2-mi inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik naatsorsuinerup inernerisa katinnerat, suliassami maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliassaqqarfiup iluani erniatigut takutinneqarput.

Takussutissiaq 9.5.2 Aasaanerani Qaarsut aamma Uummannap akornanni angallammik assartuussinermi maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit aamma suliaasaqarfiup iluani erniat. Piffissaq aningaasaliiffiususaaq: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4%

Mio. DKK, 2010-mi akit (NNV 2010)	NNV
Sanaartornermut aningaasartuutit	-2,7
Ingerlatsinermit aningaasartuutit, mittarfiit/heliportit	0,0
Ingerlatsinermit aningaasartuutit, umiarsualiviit	-1,3
Ingerlatsinermit aningaasartuutit, sullissisut	22,5
Akilerartarnerup equnerani annaasat	1,7
Maanna naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	20,1
Suliaasaqarfiup iluani erniat, ukiumut %	31,6%

Takussutissiaq 9.5.2-mi takutinneqarpoq, aasaanerani qaammatini sisamani qulimiguulimmik assartuussinermit taarsiullugu angallammik assartuinermit atuineq inuiaqatigiit aningaasaqarnerat ataatsimut isigalugu iluanaarutissartaqartoq. Talittarfimmut nutaamut aningaasaliinissaa kiisalu angallammut bussinullu aningaasartuutit sinningaatsiarlugit qulimiguulimmik ingerlatsinermit sipaagassanit matuneqarsinnaapput.

Sunniutissat naliligaanngitsut

Atuisunut piffissamut aningaasartuutitut allannguutissat naatsorsorneqanngillat. Angallammilli assartuinermit atuisut piffissaq angalaffiusoq sivisunerusoq misigisalissavaat, kisiannili annaasassat tamarmiusut maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit naatsorsorneqartunut sanilliullutik annikitsutut naliliiffigineqarput.

Naliliineq

Naatsorsuinerit ingerlanneqartut tunngavigalugit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq naliliivoq, aasaanerani ilaasunik timmisartumik angallassinermut taarsiullugu angallassisoqartariaqartoq. Sullissisut ingerlatsinermit aningaasartuutaannit sipaagassat, talittarfeqarnerup pitsanngortinneqarneranut atatillugu aningaasaliissutissanit amerlanerungaatsiassasut naliliisoqarpoq.

Aasaanerani qulimiguulimmik assartuussinerup atorunnaarsinneqarnerani sipaagassat piviusunngortinneqarsinnaasut amerlanerat eqqarsaatigalugu aamma Isumalioqatigiissitaq isumaqarpoq, Uummannap qeqertarpiaani mittarfimmik sananissaaq periarfissaqarnerusoq misissuiffigineqartariaqartoq. Tamanna siusinnerusukku misissuiffigineqarsimavoq, kisiannili misissuinerit ukiut 20-it sinnerlugit matuma siornatigut pisimapput. Misissuinermit mittarfimmik sanaartornermut aningaasartuutissat tamarmiusut 160 mio. koruuniunissaat ilimagineqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut nalillit, minnerunngitsumik Uummannami eqqaanilu takornariaqarnermik ineriartortitsinissamut periarfissat pitsaanerulernerata kingunerisassai eqqarsaatigineqassapput.

9.5.2 Qaanaap mittarfia/Pituffiup mittarfia

- Qaanaami mittarfik matullugu, tassungalu taarsiullugu Pituffimmi mittarfik aqutugalugu distrikti sullinneqarpat tamanna inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaarutaasinnaanersoq Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq misissuiffigaa. Tassalu assartuusseriaaseq, Qaanaami

mittarfiup 1. september 2001-imi ammarneqarnissaata tungaanut assartuusseriaasiusimasup atuutsinneqaaqqilersinnaananut periarfissat Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap naliliiffigai.

- Qaanaami mittarfiup matuneqarnissaa, aammalu heliportitoqqamit ammaqqinneqartumit taarserneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Qaanaami mittarfik siunissami nunaannarmut minnermut atorneqarsinnaassaaq. Qulimiguulik distriktimi atorneqartoq ullumikkut Pituffimmit aallaaveqartinneqarpoq. Qulimiguullip Upernavimmiit timmisartup tikinneranut/aallanneranut atatillugu Pituffiup aamma Qaanaap akornanni ilaasunik timmisartuussisarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.
- Ullumikkut Pituffimmi/Thule Air Base-mi sakkutooqarfimmut taannaluunniit aqqusaarlugu angalanerit immikkut ittumik killilersugaapput. Tassalu angalasut tamarmik tunngaviusumik uninnganissamut akuersissummik immikkut ittumik peqartussaapput.¹⁸⁶ Assartuussinerli pillugu Isumalioqatigiissitap naatsorsuutigaa Pituffik aqqusaarlugu ilaasunut tunngatillugu aaqqiissutissanik eqaannerusunik nassaartoqarsinnaasoq.

Angallannermi pissutit

Pituffimmut timmisartut suluusallit atorlugit timmisartuussisalermermi Pituffiup Qaanaallu akornanni qulimiguulimmik timmisartuussinerit atuutsinneqaleqqinnissaat pisariaqartussaavoq. Pituffiup Qaanaallu akornanni isorartussuseq 107 km-iuvoq, minutsillu 40-t atorlugit timmisartortoqartarpoq. Bell 212 qulingiluanik ilaasoqarsinnaasoq atorlugu timmisartuussisoqartarpoq.

Angallannermut sunniutissat

Timmisartut suluusallit (Dash 7 imaluunniit Dash 8) tikinneri/aallanneri tamaasa Pituffiup Qaanaallu akornanni siumut utimullu timmisartuussisarnissat agguaqatigiissillugit pingasut pisariaqartinneqassasut naliliisoqarpoq. 2008-mi Qaanaap Upernaviullu akornanni siumut utimullu timmisartuussinerit 54-iusimapput.¹⁸⁷ Tamatuma kingunerisaanik ukiut tamaasa Pituffiup aamma Qaanaap akornanni qulimiguulimmik timmisartuussinerit 324-t (siumut utimullu amerlassusaasa katinnerat) pisariaqartinneqartussaapput.

Ukiumut Pituffiup Qaanaallu akornanni qulimiguulimmik timmisartuussinerit 150-it (siumut utimullu amerlassusaasa katinnerat) ingerlanneqartareput¹⁸⁸.

Taamaattumik Pituffiup aamma Qaanaap akornanni ukiumut timmisartuussinerit katillugit 174-inik (siumut utimullu amerlassusaasa katinnerat) ilaneqassapput, tassalu nalunaquttap akunneri timmisartuussiffiusut 145-nik ilaneqassallutik, tassani aamma angalanermut ataatsimut piareersaanermut matusinermullu minutsit qulit ilassutigineqassammata.

¹⁸⁶ Matuma kinguliani inuit Rigsombudimiit oqaatigineqartut akunninnissamut/uninnganissamut akuersissummik peqarnissaat piumasaqaataangilaq: inuit Qaanaap kommunerisimasaani imaluunniit illersornissaqarfimmi najugaqavissut, meeqqat 15-it inorlugit ukiullit, politiini atorfillit, danskit sakkutuuni sulisut, amerikamiut sakkutuuni sulisut aamma amerikamiut naalagaaffiani sulisut..

¹⁸⁷ Regneark: "Ilanngussaq 4 (Kalaallit Nunaata avannaani timmisartuussineq – 2008-mut tamarmiusumut nalunaarusiaq)", Namminersorlutik Oqartussani Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfimmit tiguneqartoq.

¹⁸⁸ Regneark: "Qaanaami eqqaanilu ilaasunik angallassineq " (Ilanngussaq 4)", Namminersorlutik Oqartussani Ineqarnermut, Attaveqarnermut Angallannermullu Naalakkersuisoqarfimmit tiguneqartoq.

Upernavimmiit timmisartuussinerit tamarmik pissutsini pilersaarusiortiusuni Qaanaamut ingerlanatik Pituffimmut ingerlasartussaammata silaannakkut 80 km-it missaat sipaarneqartartussaapput, timmisartuussinerimi ataatsimi minutsit 15-it sipaarneqartartussaallutik. Ukiumut timmisartuussinerit 108-t (siumut utimullu amerlassusaasa katinnerat) katillugit nalunaaquttap akunnerinik 27-nik sipaagaqarfiussapput.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut sunniutissat tunngavissallu

Mittarfiup matuneqarnera aningaasaqarnikkut toqqaannartumik arlalinnik sunniuteqartussaavoq. Taakku ukioq 2015 ukiutut ammaaffiusutut aallaavigalugu naatsorsorneqarput.

Qaanaami helistoppip pilerseqqinnissaanut aningaasartuuteqartoqassaaq, aammalu immikkut qulimiguulimmik ingerlatsinissamut aningaasartuuteqartoqassaaq. Tamatumali peqatigisaanik Qaanaami mittarfiup matuneqarnerani aningaasartuutissanik sipaagaqartoqassaaq.

Erseqqissaatigineqassaaq, angalasartut piffissamik atuinerannut allannguutissat naatsorsorneqarsimanngimmata.

Sanaartornermut aningaasartuutit

Qaanaami helistoppip pilerseqqinneqarnissaanut 100.000 koruuninik atuisoqassasoq missiliorneqarpoq.

Pituffimmi inissiisarfinnik pilersitsinerimi, sakkutooqarfimmi aqutsisut erseqqinnerusumik isumaqatigiissuteqarfigineqarnerisigut inini pioreersuni pilersitsisoqarsinnaasoq naliliisoqarpoq. Tamatumunnga aningaasartuutissat naatsorsukkanut ilanngunneqanngillat.

Qaanaami mittarfik matusinermut aningaasartuuteqarfiunngitsumik qimanneqassaaq. Atortut mittarfinnut allanut nuunneqarsinnaasut tunineqarsinnaasullu Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitap 2 mio. koruuninut mianersortumik missiliorpai.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, mittarfiit heliportillu

2009-mi Qaanaap Mittarfiani ingerlatsinermut aningaasartuutit 6,3 mio. koruuniupput.¹⁸⁹

Aningaasartuutit taakku sipaarneqarsinnaassasut naliliisoqarpoq. Paarlattuanik Pituffimmi helistoppimut aningaasartuuteqartoqartassaaq. Tassunga aningaasartuutissat – Mittarfeqarfiit helistoppinut allanut aningaasartuutaat tunngavigalugit – ukiumut 850.000 koruuninut missiliorneqarput.

Tassalu ataatsimut isigalugu ukiumut 5,45 mio. koruunit sipaarneqarsinnaassapput.

Ingerlatsinermut aningaasartuutit, timmisartuussineq

Qulimiguulimmik (Bell 212) aamma timmisartumik (Dash 7) atuinerimi nalunaaquttap akunneranut ataatsimut uuttuummut ataatsimut aningaasartuutit - takussutissiaq 7.6.1 – aamma piffissamik atuinerimi allannguutissatut missingersuutigineqartut tunngavigalugit, sullissisut aningaasartuutaasa allannguutissaat tamarmiusut naatsorsorneqarput, tak. takussutissiaq 9.5.3.

¹⁸⁹ Regneark, Kalaallit Nunaanni mittarfinni tamani ingerlatsinermut aningaasartuutininik imalik, 7/6-2010-mi mittarfeqarfinniit pissarsiarineqartoq.

Takussutissiaq 9.5.3 Sullissisut aningaasartuutaannut allannguutit. Qaanaami mittarfiup matuneqarnissaanut pissutsit pilersaarusiortiusut pissutsinut tunngaviusunut naleqqiunneri

Ukiumut mio. kr.	Bell	Dash 7+	Katillugit
Sullissisunut aningaasartuutit	-2,1	0,5	-1,6

Nassuiaat: Ataasiakkaanut aningaasartuutini nalunaquttap akunneranut ataatsimut naliusut qiterliit atorlugit.

Takussutissiaq 9.5.3-mi takuneqarsinnaasutut angallassinermi sullissinermut allannguutissat malitsigisaanik, sullissisut aningaasartuutaat ukiumut 1,6 mio. koruuninik amerlissasut naatsorsorneqarput.

Inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut naatsorsukkat

Takussutissiaq 9.5.4-mi inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut naatsorsukkat inernerit suliat maannakkut nalingi ilanngaasereerlugit aamma suliaasaqarfiup iluani erniat atorlugit takutinneqarput. Maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit suliani piffissami aningaasaliiffiusuni, ukiunik 25-nik sivisussuseqartuni misissuiffigineqartuni isertitat aningaasartuutillu, ukiumut erniat iluanaarutitaviat 4%-iusoq atorlugu nalinginik ersersitsipput.

Takussutissiaq 9.5.4 Qaanaami mittarfiup matuneqarnerani maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit. Piffissaq aningaasaliiffiususaaq: Ukiut 25-t, diskontomut erniat piviusunngortitat: ukiumut 4%

mio. DKK, 2010-imi akit (NNV 2010)	NNV
Sanaartornermut aningaasartuutit	-0,1
Atortut nuunneqartut nalingi	1,7
Ingerlatsinermut aningaasartuutit, mittarfiit/heliportit	72,8
Ingerlatsinermut aningaasartuutit, sullissisut	-20,9
Akilaartaarnerup equnerani annaasat	5,4
Maanna naliusut ilanngaasereerlugit katillugit (NNV)	58,9

Nassuiaat: Suliassami suliaasaqarfiup iluani erniat naatsorsorneqarsinaangillat, piffissami misissuiffiusumi ukiuni tamani akiliisarnerit ingerlaarnerat sinneqartoofiusimammat. Tamanna aamma suliaasaqarfiup iluani erniat naasuitsuunerannut imaluunniit amerlasoorsuunerannut takussutissaavoq.

Takussutissiaq 9.5.4-mi takutinneqarpoq, Qaanaami mittarfiup matuneqarnissaa ataatsimut isigalugu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni annertuumik iluanaarutissartaqartoq. Mittarfimmi ingerlatsinermi appaatissat annertuut Pituffiup aamma Qaanaap akornanni qulimiguulik atorlugu assartuussinermi ingerlatsinermut aningaasartuutissanut qaffasinnerusunut matusissutigissallugit sinneqarput.

Sunniutissat naliligaanngitsut

Atuisut piffissamat aningaasartuutissaasa allannguutissaat naatsorsorneqanngillat, piffissap angalaffiususap tamarmiusup allannguutissaasa agguaqatigiissinneqarnera nalornineqarmat. Mittarfilli matuneqassappat, atuisut piffissat angalaffiusut sivisunerulernerannik misigisaqassappat, kisiannili annaasassat tamarmiusut maannakkut naliusut ilanngaasereerlugit naatsorsorneqarnerinut naleqqiullugu annikitsuaraasussatut nalilerneqarput.

Naliliineq

Misissuqqissaarnerit ingerlanneqartut tunngavigalugit Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq inassuteqarpoq, Qaanaami mittarfik piaarnerpaamik matuneqassasoq. Qaanaami mittarfimmi ingerlatsineq annertuunik, sullissisunut aningaasartuutaanerusussanut illuatungiliuttussanik

sipaagaqarfigineqarsinnaavoq. Tassalu amerikamiunut isumaqatigiissusiassap pilertornerpaamik isumaqatiginninniutigineqarnissaa sulissutigineqartariaqarpoq, taamaalilluni Pituffimmi/Thule Air Base-mi mittarfik timmisartup/qulimiguullip akornanni taarsiinissamut atorneqarsinnaalissammat. Isumaqatigiissummi tunngaviusumik maleruagassat, 2001-imi Qaanaap ammarnissaa tikillugu atuussimasut atuutileqqinnissaat siunnerfigineqartariaqarpoq.

9.5.3 Mittarfiit ujaraaqqanik qallikkat pioreersut asfaltimik qallerlugit atorneqarnerinik annertusititsinissaq

- Mittarfiit ujaraaqqanik qallikkat pioreersut (Qaanaaq, Qaarsut, Kulusuk aamma Nerlerit Inaat) asfaltimik qallerneqarnissaanni, pingaartumik timmisartut amerlanerusut annerusullu tikissinnaalernissaat, kiisalu tikittartut akulikissusaasa pitsanngortinneqarsinnaanerit siunertarineqarpoq. Mittarfiit aserfallatsaaliorneqarnerinut ingerlatsinermut aningaasartuutit taamatuttaaq asfaltimik qalliinermi sunniuteqarfigineqassapput. Kiisalu asfaltimik qalliinikkut timmisartut sarpiisa ilaatigut ujaqqanit eqqorneqartarnerat pisaunnaarsinnaavoq.
- Siusinnerusukkulli ilimagisat paarlattuani mittarfiit pioreersut asfaltimik qallernissaat teknikkikkut suliaasaavoq pisariusoq, akisoorujussuaq aammalu nunap qeriuaannartup sunniutai pissutigalugit mittarfiup qalliutaanik tamanik taarsiinissamik pisariaqartitsiviusoq.

Qaarsuni Qaanaamilu mittarfiit pioreersut marluullutik 900 meterinik takissuseqarput. Kulusummi mittarfik 1199 meteriuvoq, kiisalu Nerlerit Inaanni mittarfik 1000 meterinik takissuseqarluni. Dash 7-it atorunnaarsikkiartuaarnerisa kingunerisaanik siunissami timmisartuni teknologi immikkut ajornartorsiorfiulertussaangilaq. Taamaattumik Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq inerniliivoq, matumani mittarfiit taakku qalliutaasa allanngortinnissaannut annertuunik tunngavissaqanngitsoq.